БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 57 (7087)
МАРТЫН
9
СРЕДА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ (1-дэхи нюур).

Малай фермэдэ хүдэлмэрилхэ гээшэ комсомолецууд болон залуушуулай хүндэтэ хэрэг мүн (2-дохи нюур).

О. Раднаев—Хилганын гүүртэдэ (2-дохи нюур).

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолоор зоригжоһон манай республикын ажалшад ажалай шэнэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэнэ (3-дахи нюур).

Ороһо тарянай ажахы—малажалые саашадань хүгжөөхэ шиидхэхы нүхэсэл мүн (3—4-дэхи нюурнуудта).

Д. Колмаков.—Санагын сельпогой һайшаалта үүсхэл (4-дэхи нюур).

Корейдэхи эблэрэлгын хойноһоо хинан шалгаха нейтральна комисси тушаа Швецийн ба Швейцариин меморандумда КНР-эй харюу (4-дэхи нюур).

Чехословакида 2 миллион хүн Венскэ Хандалгада гар табяа (4-дэхи нюур).

Лотар Больцын Варшавада ерээд байлга (4-дэхи нюур).

Лондондо демонстраци болобо (4-дэхи нюур).

Марксизм-ленинизмые бэеэ даагаад шудалагшадта саг үргэлжэ туһалха

Партиин гэшүүдые ба кандидадуудые, манай бүхы кадрнуудые идейно-теоретическэ талаарнь бэлэдхэхэ, ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ гээшэ манай орондо коммунизм байгуулгын түүхэтэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ имагта ехэ удхашанартай юм. Манай кадрнууд марксистско-ленинскэ теорие, обществын хүгжэлтын объективнэ хуулинуудые һайнаар шудалха бүгөөр ажахын ба культурна байгуулалтын асуудалнуудые зүбөөр шиидхэжэ һурана, манай ниитын ба гүрэнэй байгуулалтын үлэмжэ һайниие ажалдаа аша туһада үрэ ехэтэйгээр үргэлжэ һурана.

Советскэ гүрэнэй экономикын хүгжэлтын бата бэхи үндэһэ һуури болохо хүндэ индустрие, мүн социалистическэ хүдөө ажахые улам саашадань эрид хүгжөөхэ тушаа партиин Центральна Комитедэй табяад байһан зорилгонууд политическэ экономиин, промышленностиин ба хүдөө ажахын экономикын талаар улам гүнзэгы эрдэмтэй болохыень манай коммунистнуудһаа, хүтэлбэрилхы кадрнуудһаа эринэ.

Партийна гэгээрэлэй хүдэлмэрие һайжаруулха, коммунистнуудай политическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ талаар республикымнай партийна организацинууд ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна. Коммунистнуудай бэеэ даагаад һураха ябадалые тоолоогүй, шадаалһаа олоорнь кружокууд болон политһургуулинуудта һуралха гэжэ оролдодог ушарнууд шахуу боложо байна. Эдэ бүгэдын ашаар Коммунистическэ партиин түүхэ болон теорие, философие, политическэ экономие бэеэ даагаад шудалжа байһан коммунистнуудай тоо урда жэлэйхидэ орхоод хоёр дахин олошороо.

Марксистско-ленинскэ теорие бэеэ даагаад шудалагшадай тоогой ургажа ошоролго хадаа тэдэндэ саг соонь туһаламжа үзүүлхэ, теоретическэ асуудалнуудаар лекци, консультаци саг үргэлжэ үнгэргэхэ эрилтэ партийна комитедүүдэй үмэнэ табиһан байна. Эдэ эрилтэнүүдые зүбөөр ойлгоһон партийна комитедүүд мүн партийна эхин организацинууд партийна һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо үнгэрһэн үе соо революционно теорие шудалагшадта үрөтэйхэн туһаламжа үзүүлжэ байгаа.

КПСС-эй Кударын айком партийна һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһээр марксизм-ленинизмые шудалагшадтай теоретическэ конференци, семинарнуудые үнгэргэһэн байна. Аливаа асуудал тухай марксизм-ленинизмын һургаалые бэеэ даагаад шудалжа байһан коммунистнуудтай үнгэргэгдэһэн теоретическэ конференцидэ гуша гаран хүн сугларжа, тэрэнэй асуудалые дэлгэрэнгыгээр хэлсэбэ. Конференцидэ хэлсэгдэһэн асуудалаар олон хүн үгэ хэлэһэн, тэрэ теоретическэ найруулгануудые ямараар ойлгоһон тухайгаа һанаа хөөрэһэн байнад. Тиимэ ганса нэгээрээ үзэхэдөө ойлгоогүй гү, али бүдэхеэр хадууһан юумэнүүдээ олоороо зүбшэжэ, ойлгожо абаһан байха юм.

Теоретическэ конференци болон семинарнуудые эмхи гуримтайгаар, үрэ ехэтэйгээр үнгэргэлгэдэ КПСС-эй Кударын айкомой партийна библиотекэ ехэ үүргэ дүүргэнэ. Теоретическэ конференцидэ гү, али семинарта зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнууд, тэрэнэй тематическа түсэб, болон саг болзор, хэрэглэгдэхэ шухала литература тухай партийна библиотекэ бэеэ даагаад һурагшадта һара урид дуулгадаг. Тииһэнэйнгээ һүүлээр конференциин урда тээ зүбшэгдэхэ темэнүүдээр лекцинүүд уншагдадаг. Эдэ бүгэдын ашаар конференци болон семинарнууд һонирхолтойгоор, тэдээндэ хабаадагшадта аша туһатайгаар үнгэргэгдэнэ.

КПСС-эй Заиграйн, Түнхэнэй айкомууд, Бабушкин городой горком мүн лэ марксизм-ленинизмые бэеэ даагаад шудалагшадта туһаламжа болгон лекци уншалга эмхидхэдэг, консультаци үнгэргэдэг байна.

Гэхэтэй хамта, партиин Торниин, Закаменай, Кабанскын, Яруунын, Мухаршэбэрэй, Байкало-Кударын айкомууд бэеэ даагаад партиин түүхые, политическэ литературые шудалагшадта туһаламжа үзүүлнэгүй. Теоретическэ асуудалнуудаар лекцинүүд үсөөн уншагдана. Уншагдахадаашье гол түлэб партийна библиотекэдэ уншагдажа, гансал аймагай центрынхид ерэхэ аргатай байдаг. Тиихэдэ колхоз, МТС болон предприятинуудта теоретическэ лекцинүүд бүришье уншагданагүй. Мүн уншагдадаг лекцинүүдэй идейно-теоретическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шухала анхарал табигданагүй.

Зарим партийна эхин организацинууд политическэ эрдэмээ бэеэ даагаад дээшэлүүлдэг коммунистнуудай һуралсалые зүндэнь орхижорхёо. Коммунистнуудай политическэ литература шудалжа, марксистско-ленинскэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлжэ байһан тухай саг үргэлжэ һонирхожо, хинажа байдаггүй. Тэдэнэртэ саг сагтань хэрэгтэй туһаламжа үзүүлнэгүй.

Политическэ эрдэмээ бэеэ даагаад дээшэлүүлэгшэдэй һуралсалда бии байһан эдэ бүхы дутагдалнуудые ойрын сагта усадхахын тулада коммунист бүхэнэй хэр зэргэ һуража байһаниие шалгаха, хэн ямар туһаламжа хэрэглэнэб гэжэ элирүүлээд, зохихо туһа тэдэнэртэ хүргэхэ хэрэгтэй.

Политическэ эрдэмээ бэеэ даагаад дээшэлүүлгэ коммунистнуудай марксистско-ленинскэ һуралсалай гол шухала аргань болодог туладань, партийна комитедүүд энээндэ онсо анхаралаа табижа, КПСС-эй түүхын, политическэ экономиин, философиин, уласхоорондын харилсаануудай, промышленность болон хүдөө ажахын экономикын ба бусад шухала асуудалнуудаар лекцинүүдые уншалга эмхидхэхэ зэргэтэй.

Марксистско-ленинскэ теорие бэеэ даагаад шудалагшадта партийна комитедүүдэй библиотекэнүүд хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр анхаралаа табиха, тэдэнэй һуралсалаар һонирхохо, хэрэгтэй болоһон газартань туһалха, тэдэнэртэ зорюулһан тусхай лекцинүүдые уншалга ба консультаци, справочно-библиографическа хүдэлмэри эмхидхэхэ ёһотой. Дээдэ һургуулитай, политическэ бэлэдхэлтэй, теоретическэ асуудалнуудаар лекцинүүдые уншажа шадаха багшанар, мэргэжэлтэд, партийно-советскэ хүдэлмэрилэгшэд мүнөө үедэ аймаг, район бүхэндэ бии болонхой. Тэдэнэй эрдэм шадабариие зүбөөр ашаглаха шухала.

Жэл ерэхэ бүри коммунистнуудай политическэ эрдэмынь ба культурна хэмжээниинь ургажа, марксистско-ленинскэ теорие бэеэ даагаад шудалагшадай тоо бүри олошоржо байна. Тиимэһээ партийна организацинууд коммунистнуудай политическэ һуралсалые хүтэлбэрилдэг арга методээ улам һайжаруулха зэргэтэй.

Совхозуудта хартаабха ехээр таригдадаг болохонь

Ороной совхозууд энэ жэлдэ хартаабха тарилгаяа нилээд ехэдхэхэ. Хартаабха тарилгын талмай энэ жэлдэ зуун мянга гаран гектараар ехэдхэгдэхэ байна. Хартаабха хаанагүй квадратно-гнездовой аргаар таригдахаар хараалагдана. Ажахынууд хабарай хүдэлмэриин үедэ хартаабха һуулгадаг «КГ-4» маркын 4 мянга шахуу машинануудые абаха байна. Машинануудай үсөөн газарта плуг болон культиватор хэрэглэгдэхэ юм. Тэндэ мүн лэ квадратно-гнездовой аргаар тарилга хэгдэхэ байна.

Казахстанай шэнэ ба боро газар дээрэ эмхидхэгдэһэн тарянай шэнэ совхозууд хартаабха тарижа эхилхэнь. Багаханууд участогуудта таригдаһан хартаабха шэнэ газарта ерээшэдэй эрилтые хангаха болоно. Шэнэ совхозуудта Белоруссиһаа 2 мянга гаран тонно хартаабхын үрэһэн эльгээгдэхэнь. Гадна, тэдэ ажахынууд Казахстанай урданай совхозуудһаа мянга гаран тонно хартаабхын үрэһэ абахань.

Хартаабхын үрэһэнэй ажахынууд совхозуудта түрүүшынхеэ эмхидхэгдэжэ байна. Ажахы бүхэн 10—15 гектарта үрэһэ тариха юм. Ороной селекционно станцинууд совхозуудта 22 мянга гаран тонно эрхим сортын хартаабхын үрэһэ үгөө.

(ТАСС).

Түрэл орон доторнай

Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо

КАЛИНИН. (ТАСС). Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойе городой ажалшад үргэнөөр тэмдэглэжэ байна. Областной зурагай галерея энэ алдарта ойдо зорюулжа нүүдэл выставкэ эмхидхээ. Тэрэ үеын ушар байдалые харуулһан ородой ба советскэ уранзураашадай зураһан зурагууд тэрэ выставкэдэ табяатай.

Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын отделениин, мүн партиин горкомой лекторнүүд предприятинуудта, культурын ордонуудта иимэ темэнүүдээр лекцинүүдые уншана: «Россида 1905—1907 онуудта болоһон революци—империализмын саг үеын арадай түрүүшын революци мүн», «Ородой революциин 50 жэлэй ой» болон бусад.

Партиин горкомой библиотекэдэ номой выставкэ эмхидхэгдээ. А. М. Горькиин нэрэмжэтэ областной библиотекэ 1905—1907 онуудта болоһон революциин 50 жэлэй ойдо зорюулһан литературна вечер үнгэргөө.

Кукурузые квадратно-гнездовой аргаар тариха түхеэрэлгэ

Аксайская станица (Ростовско область). (ТАСС). Аксайска автозаһабарилгын завод «Сельхозснабта» тусхай түхеэрэлгэнүүдые тушаажа эхилбэ. Таряа таридаг «Т-8-24» маркын юрын сеялкээр кукурузые квадратно-гнездовой аргаар тарихада энэ түхеэрэлгэ хэрэглэгдэхэ юм.

Тус предприятиин бүлэг мэргэжэлтэдэй зохёоһон энэ түхеэрэлгэ МТС бүхэндэ бүтээгдэдэг болохо байна. Эндэхи завод тарянай сеялкэнүүдтэ тодхохо түрүүшын хоёр зуун түхеэрэлгэнүүдые Доной МТС-үүд болон совхозуудта үсэгэлдэр эльгээгээ.

„Хүйтэн далай“ гэжэ уранһайханай үнгэтэ шэнэ фильм

«Хүйтэн далай» гэжэ уранһайханай үнгэтэ шэнэ фильмые харалга СССР-эй Культурын министерстводэ мартын 5-да болоо. XVIII зуун жэлдэ болоһон ушар фильм соо харуулагдана. Хойто мүльһэн далай соогуур тамарагшадай алдарта түүхэ тухай, Хойто мүльһэн далайда шэнэ газарнуудые нээһэн ородой эрэлхэг моряагууд тухай картина соо хэлэгдэнэ. Грумант (Шпицбергин) гэжэ архипелагай аралнуудай нэгэндэ мезенскэ поморнуудай зургаан үбэлые үнгэргэһэн үнэнтэ байдал фильмын гол удхань болоно.

Тус фильм К. Бадигин, В. Крепс гэгшэдэй сценаряар М. Горькиин нэрэмжэтэ Московско киностудида табигдаа. Фильмые табигшань — Ю. Егоров, операторынь — И. Шатров, режиссернуудынь—З. Данилова, Г. Комаровский.

Н. Крючков, Г. Юдин. М. Кузнецов, Э. Леждей, М. Бернес, Валя Грачев болон бусад рольнуудтань хабаадалсана. (ТАСС).

Эхэнэрнүүд—үйлэдбэриин новаторнууд

Мүлилгын станогуудай Московско заводой хүдэлмэришэ эхэнэрнүүд табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ элэбхитэйгээр хабаадана. Тэдэнэрэй олонхинь үйлэдбэриин новаторнууд юм.

Хоёрдохи механическа цехтэ шлифовальщица нүхэр Седова ажалладаг. Тэрэ хадаа мүлилгын гурбан янзын станогуудые һайнаар шудалаад, станок бүхэнөөрнь нормоёо 2,5 дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Мүлилгын станок дээрэ корпусной шпилькэнүүдые үйлэдбэрилхэ түхеэрэлгэ зохёожо, нүхэр Седова ажалайнгаа бүтээсые таба дахин дээшэлүүлээ.

Шлифовальщица нүхэр Бубенцова ажалай эрхим бүтээсэ туйлаа. Токарь нүхэр Шумская, зуборезчица нүхэр Шохирева гэгшэд мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр табадахи табанжэлэй дүрбэн жэл соо тус бүридөө 10 гаран жэлэй нормо дүүргэээ. Заводой 120 гаран хүдэлмэришэ эхэнэрнүүд табадахи табанжэлэйнгээ даалгабари дүүргэээ.

А. А. Веретиндэ геройн нэрэзэргэ олгогдобо

ЧКАЛОВ, (ТАСС). Дайнда ба ажалда баатаршалга харуулһан комбайнер А. А. Веретиндэ эндэ шан барюулагдаба.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай фронт дээрэ Алексей хоёр хүлгүй болоһон юм. Нүхэр Веретин фронтһоо түрэл тосхондоо бусажа ерээд, комбайнераар ажаллажа эхилһэн байгаа. Таряа хадалгын сезоной нормые 4 дахин үлүүлэн дүүргэхэ зуураа, тэрэ жэл бүри таряа хадалга ба сохилгые эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, ехэ хэмжээнэй горючи алмадаг юм. А. А. Веретин 1954 ондо хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаһан байгаа. Үнгэрэгшэ жэлэй сезоной хүдэлмэриин дүнгэй ёһоор нүхэр Веретин хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкын кандидадаар дахинаа томилогдоо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум баатаршалга харуулһанайнь түлөө А. А. Веретиндэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгоо. Указай уншагдаһанай һүүлээр облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Жуков СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй даалгабаряар суута комбайнерта медаль барюулаа. Геройдо нэгэн доро хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкын алтан Ехэ медаль барюулагдаа.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй областной зүблөөндэ хабаадаһан олон зуун мэргэжэлтэд болон түрүүшүүл өөрынгөө нютагай патриодые халуунаар амаршалаа.

Түрүү МТС кукуруза тарилгада бэлэдхэжэ байна

СТАРО-БЕШЕВО, (Сталинска область), мартын 7. (ТАСС). Старо-Бешевскэ МТС-эй зонодохи колхозууд кукурузын һайн ургаса хуряадаг болоһоор үнинэй. Кукуруза тарилгын талмай энэ жэлдэ дүрбэ дахин шахуу ехэ болохонь. Кукуруза гансал квадратно-гнездовой аргаар таригдахаар хараалагдана.

МТС-эй дэргэдэ мүнөө 250 шахуу сеяльщигүүд, лебёдчигүүд болон бусад мэргэжэлтэд һуража байна. Тарилгын бүхы агрегадуудай начальнигуудаар бэлэдхэл һайнтай механизаторнууд-комбайнернууд баталагдаа.

Старо-Бешевскэ МТС-эй зонодохи колхозууд энэ жэлдэ 20 мянга шахуу тонно кукурузна силос дарахаар, гахайда эдюулхэ хоёр мянган тонно буурсаг консервэлхээр хараална. Бүхы фермэнүүдтэ силоснэ башнинууд болон траншейнүүд баригдажа байна. Старо-Бешевскэ МТС колхозуудта туһаламжа болгон мэргэжэлтэдые, тракторнууд болон газар малтадаг машинануудые эльгээгээ.

Шэнэ учебнигүүд хэблэгдэхэнь

РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын һуралсалай-педагогическа хэблэл педагогическа дээдэ болон дунда һургуулинуудта үзэхэ учебнигүүдые хэблэхэ түсэб баталба.

Педагогическа институдай, мүн педагогическа училищинуудай студентнүүд ород хэлэ ба литератураар, математикаар, химеэр, естествознаняар, географяар, түүхээр, педагогикоор, мүн бусадшье предмедүүдээр хоёр миллион шахуу учебнигүүдые 1955 ондо худалдажа абаха юм.

Педагогическа училищинуудта зорюулагдажа 8 шэнэ учебник хэблэгдэхэ байна.

Москва. Кремль ба Шулуун хүүргэ харагдажа байна

ТАСС-эй фотохронико.

Үйлэдбэриин новаторнуудай бэшэһэн номууд

КИЕВ, мартын 7. (ТАСС). «Точэлектроприбор» гэжэ Киевскэ заводой техническэ библиотекэдэ «заһабарилагша-токариин дүй дүршэл» гэжэ ном ороо. Тус номые энэ заводой хүдэлмэришэ нүхэр Михневич бэшээ.

Заводской техническэ библиотекэдэ номой тусхай полко эмхидхэгдэһээр хэдэн жэл болоо. Тэдэ номуудые предприятиин новаторнууд бэшээ. Сталинска шангай лауреат нүхэр Цехмистренкын бэшэһэн «Электрохэмжүүрэй орёо нарин приборнуудые поточно аргаар суглуулха метод» гэжэ ном 4 жэлэй саада тээ энэ полкодо түрүүшынхеэ табигдаһан юм.

Слесарь Н. Борисенкын арга метод тухай брошюра эндэ табяатай. Нүхэр Борисенко 4 жэлэй саада тээ тус заводто ямаршье мэргэжэлгүй ерэһэн юм. Борисенко мүнөө мэргэжэл һайнтай слесарь, туршалгын цехын бригадир, Киевскэ политехническэ институдай 4-дэхи курсын студент, заводой эрхим рационализаторнуудай нэгэн болонхой. Нүхэр Борисенко электротехническэ промышленностиин министерствын техническэ соведэй гэшүүн юм.

Штукатурка хэдэг шэнэ машина

НИКОЛАЕВ. (ТАСС). Барилгашадай областной зүблөөн эндэ һаяхан болоо. Штукатурка хэдэг шэнэ машина зүблөөндэ хабаадагшадта харуулагдаһан байна. Барилгын трестын токарь-рационализатор Леонид Леоненко тэрэ машиные зохёогоо. Туршалгын үедэ тэрэ машина бүтээсэ һайнтай байһанаа харуулаа. Шэнэ машина капитальна ханануудые штукатурдаха гар ажалые һэлгэхэ байна. Шэнэ машина нэгэ халаан соо 50 гаран квадратна метр газарта штукатурка хэхэ юм.

Модоной ажахынууд хабарай хүдэлмэридэ бэлэдхэжэ байна

АСТРАХАНЬ. (ТАСС). Областиин модоной ажахынууд модо тарилгаяа үнгэрэгшэ жэлтэй сасуулбал ерэхэ хабар 300 гектараар дээшэлүүлхэнь. Олон ондоо модод энэ жэл түрүүшынхеэ таригдахань. Тэдэнэрэй тоодо грецкэ һамар, лип, хуша, кизил гэхэ мэтэ бии.

Дуб тарилгада ехэ анхарал хандуулагдана. Дуб модод 100 гектарта таригдаха юм.

Арадай Омско хоорой концерт

Арадай Омско хоор (уранһайханайнь хүтэлбэрилэгшэ — Е. Калугина) Москва ерэбэ. Хоорой түрүүшын концерт Чайковскиин нэрэмжэтэ концертнэ зал соо мартын 5-да болоо.

«Сибирские просторы», «Ковылек», «Ермак» гэжэ дуунууд, сибирскэ частушканууд, мүн Сибириин мүнөөнэй ба урданай дуунууд дуулагдаа.

Хоорой хатарай бүлэг «Воротница» гэжэ сибирскэ арадай хатарые, мүн арадай бусад хатарнуудые амжалтатайгаар наадаа.

Омско хоор Москвада нэгэ хэдэн концерт табиһанайнгаа удаа Ленинградаар, мүн Советскэ Союзай бусад городуудаар ябаха юм.

(ТАСС).

Татьяна Лихарева фигурна һолжоролгоор СССР-эй чемпион болобо

Конькигаар фигурна һолжоролгоор ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Москвада «Динамо» стадион дээрэ мартын 2-то болоо. Мүрысөөнэй һүүлшын үдэртэ эхэнэрнүүд урилдаа.

Эхэнэрнүүдэй дунда конькигаар фигурна һолжоролгоор мүрысөөнэй болоходо Советскэ Союзай чемпионой нэрэзэргэ Московско һургуулиин һурагша Татьяна Лихаревада дахинаа олгогдоо.

(ТАСС).

Малай фермэдэ хүдэлмэрилхэ гээшэ комсомолецууд болон залуушуулай хүндэтэ хэрэг мүн

Племенной хүдэлмэреэ һайжаруулхабди

Манай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой мал һүрэг олон. Һүнэй-товарна 3 фермэнүүдтэмнай 1200 шахуу һаамхай үнеэд бии юм. Урдань племенной хүдэлмэриин муугаар табигдаһан дээрэһээ малаймнай үүлтэр һайжаруулагдаагүй, фермэнүүдтэмнай ехэнхидээ жэжэ, ашаг шэмэ багатай үнеэд олон болоһон байгаа.

Хэдэн жэлэй урда тээ племенной хүдэлмэриие һайжаруулха асуудал табигдажа, 100 шахуу үүлтэртэ малтай тусгаар һүнэй-товарна фермэ эмхидхэгдээ һэн. Теэд, энэ фермэдээ колхозой правлениин анхаралаа хүсэд хандуулаагүй дээрэһээ малынь һайн байрагүй, жэл бүри тэжээлээр дутажа турадаг, олоороо гарзалдаг байба. Юрэдөө энэ фермэ племенной фермын нэрэ зүүхэһээ бэшэ, юушьегүй байгаа.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй һүүлээр колхознай племенной хүдэлмэриие бага зэргэ һайжаруулаа. Колхозой центртэ дүтэхэн, бэлшээри һайнтай Хилгана гэжэ газарта үүлтэртэ малай фермын байра шэнээр түхеэрэгдэжэ захалаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ племенной шанарайнгаа талаар илгагдажа, 77 толгой һаамхай үнеэд фермэдэмнай үгтэһэн байна. Гэбэшье, үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэдһээ һү ехээр һаахын тулада горьтой хүдэлмэри хэгдээгүй. 1954 оной октябриин 1-дэ ажахын жэлэй дүнгэй гарахада, үнеэн бүхэнһөө оройдоо 396 литр һүн һаагдаһан байгаа.

Нёдондо фермэ шадар хартаабха, корнеплод тариһан, мүн 20 гектар газарта кукуруза тарижа, бараг һайн ургаса абаһан байгаабди. Кукурузын эшээр 160 тонно силос дарагдаа. Кукурузна силос гээшэмнай бүри айхабтар һайн шэмэтэ тэжээл болодог байна. Иимэ силос эдеэд үнеэднай ехэ һүтэй болоо. Энэ жэлдэ колхознай 180 гектарта кукуруза тариха юм.

Малай үбэлжэлгын эхилхэһээ урда тээ колхозоймнай правлени, партийна организаци племенной фермын хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээ абаа һэн. Тон түрүүн үнеэдые дулаан байраар, бүдүүн, шэмэтэ тэжээлээр хангаха гэлсэһэн юм. Тиихэдэ, түрүү, шадабари ехэтэй малшадаар фермые хангаха шухала байгаа. Энэ асуудалые шиидхэхэдэ комсомольско организаци ехэ туһаламжа үзүүлээ. Комсомолецууд суглаан дээрээ племенной фермые шефтээ абаха, тэндэ саг үргэлжэ хүдэлмэрилхыень арбаад комсомолецууд болон залуушуулые эльгээхэ гэжэ шиидхээ. Тэдэнэй дунда би фермые даагшаар табигдаһан байнаб. Энэ үүсхэлые правлени, партийна организаци халуунаар дэмжээд, бидэнэрые эгээн харюусалгатай участок дээрэ табихадаа, 1955 ондо фермынгээ үнеэдһээ һү һаалгые 3 дахин ехэдхэхэ гү, али үнеэн бүхэнһөө 1200 литр һү һааха даалгабари үгэһэн байна.

Тэрээнһээ хойшо үбэлжэлгын түрүүшын хахад үнгэрөө. Энэ богонихон саг соо манай комсомольско-залуушуулай фермэ түрүүшын амжалта туйлаа. Үүлтэртэ малай харууһалга ба эдеэлүүлгэ зоотехническэ заабариин ёһоор эмхидхэгдээ. Мүнөө үнеэднай бултадаа дунда, дундаһаа дээшэ хүшэтэй. Малые гансал бүрин бүтэнөөр ондо оруулхаяа оролдоно бэшэ, харин үбэлэйшье сагта тэдэнһээ һү ехээр һаахын түлөө тэмсэнэбди. Үнгэрэгшэ жэлэй дүрбэдэхи квартал соо нёдондо тугаллаһан 30 үнеэдһээ 11,5 тонно һү һаагаабди. Энэмнай урда жэлэйхиһээнь хэды дахин ехэ болоно.

Манай фермэ түл абалгада яһала һайнаар бэлэдхээ. Фермымнай дэргэдэ 100 тугалай байха шэнэ типовой байра һаяхан баригдажа дүүрээ. Мүнөө бидэнэр 10 үнеэ түрүүлжэ, 11 племенной тугал абаад, эхэһээнь һалгаан, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлжэ байнабди. Нарай үнеэдые дулаан байрада байлгажа эдеэлүүлнэбди. Һаалишаднай эдэ үнеэдтээ анхаралаа ехээр хандуулна: дэлэнгынь угаана, нидхэрнэ, үдэртөө 3—4 дахин һаана. Харууһалга ба эдеэлүүлгыень ингэжэ эмхидхэһэнэй ашаар зарим үнеэнһээ үдэртөө 10—12 литр һү һаанабди.

Манай фермэдэ бултадаа залуушуул хүдэлмэрилнэ. Тиимэһээ тэдэнэр үшөө мэргэжэл шадабари багатай. Тиигэбэшье, манда мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ арга боломжо бии. Бидэнэр бултадаа зоотехническэ курсада һуранабди. Зохидоор түхеэрэгдэһэн, дулаахан улаан буландаа сугларжа, номоо үзэдэгбди. Манай хүдэлмэридэ ветфельдшер Г. Гармаев, ахалагша һаалишан-коммунистка С. Будаева гэгшэд саг үргэлжэ туһалдаг.

Хүдэлмэреэ бултыень һайжаруулжа шадаагүйбди. Манай фермэдэ шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии. Фермымнай дэргэдэ 100 толгой үнеэдэй байха типовой байра баригдажа байна. Тэрэмнай зундаа хүсэд механизацилагдаха ёһотой. Мүнөө манай фермэдэ электричество оруулагдахаар түхеэрэгдэжэ байна. Һаяар малшадай байранууд, хото хороойнууд соогуур Ильичын лампочканууд носохо.

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолоор зоригжоһон манай фермын коллектив хойшодоо улам һайнаар хүдэлмэрилхэ, правлени ба партийна организациин үгэһэн даалгабарие, этигэл найдабарие дүүргэжэ шадаха байха.

Б. Гармаев, колхозой племенной фермые даагша.

Малажалые саашадань хүгжөөхэ тухай Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй табиһан зорилгые бэелүүлэн, Баргажанай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз үнеэдһээ һү ехээр һаахын тулада зохихо хүдэлмэри ябуулжа эхилһэн байгаа. Колхозой комсомолецууд болон залуушуул энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха гэжэ шиидээд, комсомольско организаци колхозойнгоо племенной фермые шефтээ абаһан байна. Үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һаалга эмхидхэһэнэй ашаар энэ фермын залуушуул һү һаалгаяа дээшэлүүлээ.

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолоор зоригжоһон энэ фермынхид үнеэдһээ һү ехээр һаахын тулада мүнөө бүри эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. Малшад ажал тухайгаа эндэ хөөрэнэ.

Тугалнуудаа һайнаар түлжүүлхэб

Минии хүдэлмэрилдэг комсомольско-залуушуулай фермэ мүнөө жэлдэ тугалнуудаа бултыень эхэһээнь һалгаан, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлжэ байна. Энэ түрүү арга манай колхоздо хоёрдохи жэлээ хэрэглэгдэнэ. Тугалнуудые түлигдэдэггүй байрада түлжүүлгэ ехэ харюусалгатай хүдэлмэри юм. Энээндэ мэргэжэл шадабари хэрэгтэй.

Фермэдэмнай түл абалга эхилжэ, эгээл харюусалгатай үе болоо. Би мүнөө племенной 11 тугал һаалишадһаа тушаажа абаад, шэнэ аргаар түлжүүлжэ байнаб. Тэдэмни бултадаа һэргэлэн, хүшэ шадалаар һайнууд, амидынь шэгнүүр сүүдхэдээ дунда зэргээр 500—600 граммаар нэмэнэ. Гараһаар 2,5—3 һара болоһон тугалнууд мүнөө 85—90 килограмм амидын шэгнүүртэй болонхой.

Тугалнуудай һаруул һайн байратай болоо, мүн зоотехническэ заабариин ёһоор эдеэлүүлэгдэнэ. Тугалнуудые һайнаар түлжүүлхэ бүхы арга боломжо бидэндэ бии. Имагтал манай шадабари, оролдолго хэрэгтэй. Хүдэлмэридөө дүйтэй, зоотехническэ заабари мэдэдэг болохын тулада курсануудта һуралсанаб. Фермымнай дэргэдэ зоотехническэ курсанууд нээгдэнхэй. Неделидээ 2 дахин сугларжа, заняти хэдэгбди. Зооветеринарна мэргэжэлтэд хүдэлмэридэмни саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлдэг.

Саашадаа үшөө олон тугал тушаажа абаха ёһотойб. Би мүнөө бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ, шэнэ түлнүүдые һайнаар угтаха гэжэ байнаб.

Д. Ринчинова, тугалшан.

Түүхэтэ тогтоолые бэелүүлхын түлөө

Манай парти, правительство хүдөө ажахые, илангаяа малажалые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа табидаг. «Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоол гараа. Малажалые эрхилэлгын культурые дээшэлүүлхэ, малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмые дээшэлүүлхэ зам энэ тогтоол соо заагдана. Энэ тогтоолтой, түрүү арганууд ба дүй дүршэлтэй малшадые саг үргэлжэ танилсуулжа байха гээшэ бидэнэр—агитаторнуудай уялга мүн.

Манай партийна эхин организаци намайе комсомольско-залуушуулай фермэдэ агитатораар томилһон байна. Би тус фермэдэ ветфельдшерээр хүдэлмэрилнэб. Тиимэһээ малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулха аргатайб.

Мүнөө жэлдэ фермымнай дэргэдэ улаан булан эмхидхэгдээ. Тэндэ үдэшэ бүри малшад сугларжа, газетэ, журналнуудые уншадаг, хөөрэлдөөнүүдые шагнадаг. Фермын малшад неделидээ 2 дахин сугларжа, зоотехническэ заабаринуудые шудалдаг. Энэ курсые би өөрөө хүтэлбэрилнэб. Тиихэдээ занятиингаа һүүлээр малшадые уласхоорондын байдалтай, орон дотор болоһон һонинуудтай, парти, правительствын тогтоолнуудтай танилсуулдаг байнаб.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриие колхозой үйлэдбэритэй, малшадай хэжэ байһан ажалтай нягта холбоотойгоор ябуулха гээшэ ехэ удхашанартай. Би өөрөө малшадтай хамта саг үргэлжэ хүдэлмэрилдэг, тэдэнэй хүдэлмэриин тоо бүридхэл хэдэгби. Хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдөө малшадай өөһэдынь ажалһаа олон жэшээнүүдые хэрэглэдэг байнаб. Иимэ хөөрэлдөөнүүд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, элдэб дутуунуудые түргэн усадхаха хэрэгтэ туһатай байдаг.

Социалистическэ мүрысөөн малшадай дунда ехэ хүндэтэй болонхой. Энээние хүтэлбэрилхэдөө диаграмма, харуулалгын доска, дайшалхы хуудаһан гэхэ мэтые үргэнөөр хэрэглэдэг байнаб. Мүнөө хэн хэды литр һү үдэр соо һаанаб, ямар үнеэнһээ хэды шэнээн һүн һаагданаб гэһэн бүридхэл үдэр бүри хэгдэжэ, тэрэ доскада бэшэгдэнэ. Энээнһээ хойшо малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри бүри үргэдхэжэ, малшадые ажалай шэнэ амжалтануудта зоригжуулхые оролдохоб.

Г. Гармаев, агитатор.

Үбэлдөөшье ехэ һүн һаагдаха

Мүнөө жэлдэ манай комсомольско организаци колхозойнгоо племенной фермые шефтээ абажа, намайе тэндэ һаалишанаар эльгээһэн байна. Энэ хадаа ехэ харюусалгатай хүдэлмэри гэжэ мэдэнэб.

Үбэлжэлгын эхиндэ би 14 үнеэ даажа абаад, зүбөөр харууһалха ба эдеэлүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдоноб. Энээнһээ урда харууһалга, эдеэлүүлгын муу байхада үнеэднай эртэ шэргэдэг, үдэртөө 2—3 дахин һаалгахаһаа байтагай, арай гэжэ нэгэ гү, али үнжөөд нэгэ һаалгадаг байһан юм. Энээние заһахын түлөө ехэхэн оролдолго гаргаһан байнаб. Мүнөө үнеэдни һайжаржа, һү ехээр үгэдэг боложо байна. Хэрбээ нёдондо үбэл үнеэн бүхэнһөө үдэрэй 1,5—2 литр һү һаадаг байгаа һаа, мүнөө 4—5 литр һаанаб. Үнгэрэгшэ жэлэй IV квартал соо 10 үнеэнһээ 3500 шахуу литр һү һаажа, колхоздоо тушаагааб.

Мүнөө фермэдэмнай шэнэ түлнүүд абтажа эхилээд, бидэнэр һаалишадта тон харюусалгатай үе болобо. Би түрүүшынгээ 3 үнеэ түрүүлжэ, 4 тугал абааб. Нэгэ үнеэмни эхирлээ. Тугалнуудаа эхэһээнь һалгаан, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлжэ байнаб. Тэдэнээ хорин хоногто харууһалаад, тугалшан Дулма Ринчиновада тушаажа үгөөб. Нарай үнеэдэй харууһалга, эдеэлүүлгые зүбөөр эмхидхэхэ гэжэ ехээр оролдодогбди. Үнеэдые саг соонь эдеэлүүлхэ, уһалхада, мүн часай хэмээр оло дахин һаахада, дэлэнгыень угааха, нидхэрхэдэ һүн ехээр һаагдадаг. Жэшээнь, «Мүхэрөөн» гэжэ үнеэмни үдэрэй 12 литр хүрэтэр һү үгэдэг болоо. Теэд, энэ үшөөл бага байна. Саашадаа бүри ехэ һүн гарахал ха.

Малажалай продуктнуудые, тэрэ тоодо һү ехээр абадаг болохо гэжэ партиин ЦК-гэй январска Пленум заагаа. Энэ зорилгые бэелүүлхын тула манай колхознигууд үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һаалга эмхидхээ.

Саашадаа мэргэжэл шадабарияа дээшэлүүлжэ, малай ашаг шэмые улам ехэдхэхын түлөө оролдохобди. Би мүнөө жэлдэ даажа абаһан үнеэн бүхэнһөө 1300 литр һү һааха уялга абааб. Энэ уялгаяа дүүргэхэ хаба шадал, арга боломжо намда бии байна.

Э. Галсанова, һаалишан.

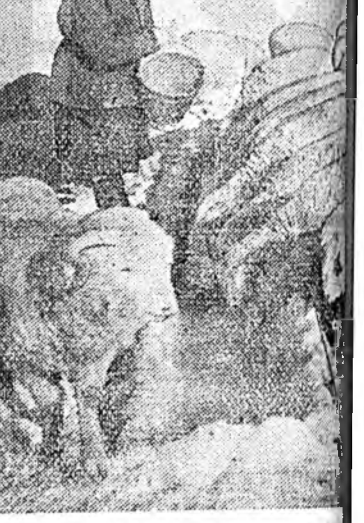

Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэ... жэтэ колхозой хонишод үбэлжэлгын ... хонидоо һайнаар харууһалхын түлөө ... анхарал хандуулна. Тэдэнэр хонидоо ... соонь эдеэлүүлхэ, уһалхада хүсэ ... лаа табидаггүй байна гэжэ һайса мэд...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: отарын хонишон А. Синицина хонидоо уһалжа байна.

З. Веснинагай фото.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Сове... Президиум болбол СССР-эй Вер... но Соведэй Президиумэй 1944 о... августын 18-най Указай үндэһ... олон хүүгэдтэй бүлэг эхэнүү... «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар... «Эхын медаль» гэжэ медалынуу... СССР-эй Верховно Соведэй Пр... диумэй үмэнэһөө шагнаба.

Баунтын аймагай Монгой то... ной гэрэй эзэн эхэнэр Я. Р. Эр... неева, Түнхэнэй аймагай «Путь ... нина» колхозой гэшүүн Н. Г. Д... бинова, Улан-Удэ городой Пр... роднэ районой гэрэй эзэн эх... М. Л. Ключерова гэгшэд 9 ух... түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ ... лөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи ... тын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэһэн ба хү... жүүлһэн 9 эхэнүүд «Эхын ал... гэжэ 2-дохи шатын орденоор шаг... даа. Тэрэ тоодо БМАССР-эй фи... сын министерствын хүдэлмэрил... С. Г. Жамбаева, Курумканай ... магай Сталинай нэрэмжэтэ колх... гэшүүн И. Б. Ринчинова, мүн ... аймагай Молотовой нэрэмжэтэ ... хозой гэшүүн Д. П. Эрхитуева, ... дарын аймагай Молотовой нэрэм... тэ колхозой гэшүүн Л. Д. Жарг... ва ба бусад оролсоно.

Долоон үхибүү түрэһэн ба хү... жүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын ал... гэжэ гурбадахи шатын орденоор ... хүн шагнагдаба. Тэдэнэй тоодо Т... хэнэй аймагай Кырен тосхоной ... рэй эзэн эхэнэр Н. Г. Самбу... Иволгын аймагай Оронгын се... гой хүдэлмэришэн Цырстор Ни... ва, Байкало-Кударын аймагай ... рошиловай нэрэмжэтэ колхозой ... шүүн Е. Н. Ханхашанова, Тарб... тайн аймагай «Победа» колх... гэшүүн Т. Е. Душкова ба бусад ...

«Эхын медаль» гэжэ нэгэ... шатын медаляар 44 хүн, «Эхын ... даль» гэжэ хоёрдохи шатын м... ляар 83 хүн шагнагдаа.

Агитаторай блокнодой 5-дахи номер

КПСС-эй Бурят-Монголой об... мой пропаганда ба агитациин ... һагай «Агитаторай блокнот» һа... хэблэлһээ гараба.

Тус блокнодой «Хөөрэлдөө ... материалнууд» гэһэн бүлэг соо... Васильевай «Советскэ гүрэн эб... рамдалай түлөө арадуудай х... тэмсэлэй түшэг тулгуури мүн», ... Хогоевагай «Мартын 8—Уласхо... дын эхэнэрнүүдэй Үдэр», мүн «М... ажалай продуктнуудые бүри е... үйлэдбэрилхэ гээшэ—хүдөө ажа... гол зорилго болоно» гэһэн ста... нууд хэблэгдэбэ.

«Хөөрэлдөө хэхэдээ хэрэглэ» ... бүлэгтэ «Малажалай продуктнуу... улам ехээр үйлэдбэрилхэ, тэдэ... өөрынь үные химдаруулха» г... статья тоо баримтануудтайгаар т... логдобо. Тэрэшэлэн «Дэлхэйн ... тын дэргэдэ» гэһэн бүлэгтэ Кав... тухай статья хэблэгдэһэн байна.

Шэнэ номууд

Бурят-Монголой номой хэб... һүүлэй үдэрнүүдтэ иимэ шэнэ ... муудые хэблэлһээ гаргаба:

Н. В. Барнаков. Бурят-Монго... кукурузын баян ургаса яажа аба... Ород хэлэн дээрэ. 15 мүнгэтэ.

Н. С. Вахрушев. Һүнэй-товар... фермэнүүдтэ тугалнуудые эхэһээ... һалгаажа түлжүүлхэ арга. Ород ... лэн дээрэ. 45 мүнгэтэ.

П. Давыдов. Тахяагай дальбар... нуудые тэжээн харууһалха ту... манай дүй дүршэл. Ород хэлэн д... рэ. 15 мүнгэтэ.

ХИЛГАНЫН ГҮҮРТЭДЭ

(Замай тэмдэглэл)

Үдэшын боро хараан боложо, тэнгэриин мүшэдэй ониб-аниб гэлдэжэ байхада КПСС-эй Баргажанай айкомой Куйтунска МТС-эй зонодохи инструктор Амо Очирович Раднаевтай хамта Сталинай нэрэмжэтэ колхозой центрһээ гаража, дүтэхэн байһан племенной фермэ тээшэ зүглэн ошобобди. Тээ ябажа байтараа Амо Очирович иигэжэ хөөрэбэ:

—Малай тоо толгой олошоруулхатаяа хамта, тэрэнэй үүлтэрые һайжаруулха гээшэ тон шухала байна. Урдань энэ шухала хүдэлмэри тус колхоздо ехэ муугаар ябуулагдадаг байһан юм. Харин мүнөө жэлдэ племенной хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада колхозой правлени болон партийна организаци ехэ оролдолго гаргана. Үүлтэртэ үнеэдэй фермые зүбөөр лэ эндэхэнэ түхеэрээ. Харыш, мал бэлшээхэдэ хэды таатай газар бэ! — гээд, зүүн, баруун тээшээ ташуураараа заана. Теэд үдэшын харанхыда саһаар хушагдаһан талаһаа бэшэ юуншье харагданагүй. Харин Баруун Хүнтэйн хормойгоор татагдаһан Бороголой уһалууриин канавай эрье һаяхан гараһан 15-най һарын туяада гүбыжэ харагдана. Хадын хормойгоор олон гэрнүүд, малай байранууд жэрылдэнэ.

Уданшьегүй зориһон газартаа дүтэлжэ ерэбэбди. Фермын газаа хүрэхэдэмнай үдэшын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байба. Хүхюутэй согтойгоор хүдэлмэрилжэ байһан залуушуулай дуулалдаха соностоно. Баһа нэгэ бүдүүн хоолойтой хүнэй «Юундэ ходо гүйлдэгшэ, мүргэлдэгшэб, хүсэ шадалаа багтаажа ядагша гү?» гэжэ хэлэхэнь үдэшын сууряанда элеэр дуулдана.

—Юрэдөө малынь тобир тарганаар ондо орожо байна ха даа, — гээд нүхэрни хэлэнэ.

—Тиимэл ха. Хүшэ шадалаар һайн хадаа зун, намарайхидал бүрхирэлдэжэ, мүргэлдэжэ байна ха. Тураа ядаа һаа, углуу булан шэбээлээд, шэшэрэлдэжэ байха һэн бэзэ, —гэжэ хэлэбэб.

Газаагуур хүдэлмэрилжэ байһан малшадтай хөөрэлдөөд, фермын һүнэй пунктын гэртэ орожо, һаалишадай һү тушааһан тэмдэгүүдтэй танилсабабди.

—Мүнөө үбэл һү һаалга горьтойгоор дээшэлээ. Хэрбээ нёдондо энэ үедэ үнеэнһээ дунда зэргээр үдэртэ 1—2 литр һү һаадаг байгаа һаа, мүнөө 4—5 литр хүрэтэр һаанабди. Тиихэдэ, һая тугаллаһан үнеэд үдэртөө 10—12 литр хүрэтэр һү үгэнэ. Энэ жэлдэ үбэлжэлгэ һайнаар эмхидхэгдээ, малнай тэнхээ тамир һайнтайгаар ондо орожо байна, — гэжэ һүнэй пунктые даагша Дуся Бадмаева хөөрэнэ.

Һаяхан баригдаһан 100 толгой тугалай байха байрын үргэн сонхонуудай гэрэлтэжэ байхые хаража, «шэнэ түлнүүдээ ямараар абажа байна хаб» гэлсээд, тэндэ оробобди. Хоёр фонарь ханада үлгөөтэй, байра соонь һаруул, шэнэ палаахаар хэгдэһэн өөрынь сагаан зандаа, хананuудаарнь тугалнуудай байха таһалгаханууд жэрысэ табигданхай. Таһалганууд сооһоо буржагархан үһэтэй эреэ марьяан толгойнууд бултайлдана. Хүрин халат үмдэһэн тугалшан басаган Дулма Ринчинова таһалганuудай дундуур ябажа, тэдээние эдеэлүүлнэ, һая гараһануудыень угжана, ехэнүүдтэнь үбһэ, концентрат үгэнэ.

Ажалайнь тухай тэрэ басаганһаа асуухадамнай: «Би эндэ һаянай хүдэлмэрилнэб. Тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлхэ гэжэ намайе комсомольско организаци эльгээгээ. Малажал дээрэ хүдэлмэрилхэ дүй дүршэлгүй аад, ехэ мэгдэнги байнаб. Теэд хүнэй хэжэ байһан хүдэлмэри ха юм, һураха, оролдохо аабзаб даа. Мүнөө племенной арба нэгэн тугал түлжүүлжэ байнаб. Тэдэмни бултадаа һайнууд, сүүдхэдээ дунда зэргээр 500—600 грамм нэмэнэ», — гэжэ хэлээд, маниие тугалнуудайнгаа нэрэтэй, амидын шэгнүүртэй, ямар үнеэнһээ, хэзээ гарааб гэхэ мэтэ тэмдэгүүдтэйнь танилсуулна. Һүүлээрнь тугалнуудай байһан таһалганuудые солоомон матануудаар хушана. Тиигээд тугалнуудайнгаа байра хэбтэриень зохёогоод, буржагархан толгойнуудыень эльбэжэ, «Иигээд амарагты, унтатараа баһа нэгэ эрьежэ харахаб» гээд, газаашаа гараба.

...Үдэшын хүдэлмэри дүүрэжэ, малшад улаан булангаа сугларна. Гэрынь багаханшье һаа, дулаан, сэбэр. Эндэ үдэшэниинь газетэ, журналнуудые уншажа, шатар, даамаар наадажа һуухада ехэ аятай. Үүдэ оромсоор, гэрэй урда ханада үлгөөтэй байһан показателиин доскагай, диаграммануудай хажууда хүнүүд олоороо сугларна. Тэдэнэр хоорондоо хөөрэлдэнэ, юунэйшье тухайб даа, арсалдана.

—Түрүүшын табан хоног соо табин табан литр, һүүлшынхидэ—табин гурба... Харыш, Марта, энэ диаграмма. Һүүлшын табан хоногто «Мүхэрөөмни» һүеэ хоёр литрээр доошолуулаал. Тиихэдэ, шинии «Маня» хоёр литрээр дээшэлүүлжэ, «Мүхэрөөниием ни» дүрбэн зуун граммаар илабал. Яахадаа һүеэ доошолуулха байгаа гээшэб? —гээд Эржэма Галсанова бодолгото болоно.

—Нээрээшье, тиигээ ха юм. Юрэдөө, эдеэлүүлгэһээ болобо гээшэ ааб даа, бэшэ юун байха юм. Үглөөдэрһөө шалгаха байна,—гэжэ Мартань харюусана.

Энэ үедэ газааһаа сэн бун болоһон, хара шарайтай, үндэршэг бэетэй залуу хүбүүн орожо ерэнэ. Энэ хүмнай фермые даагша Балдан Гармаев байгаа. Бидэнэртэй танилсаһанай һүүлээр:

—Манай комсомольско организаци энэ фермые шефтээ абажа, хүдэлмэриень түргөөр һайжаруулхые бидэнэртэ даалгаһан байна. Колхоздомнай бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл дутуу. Теэд бии байгаа арга боломжонуудаа хэрэглэжэ, малаа тобир тарганаар ондо оруулхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдонобди,—гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

—Эмхидхэлэй хүдэлмэриһөө гадна, та өөрөө юу хэнэбта?—гэжэ Амо Очировичын асуухада:

—Үдэшэниинь хэхэ хүдэлмэриингөө түсэб зохёожо, малшадтайгаа зүбшэн хэлсээд, үглөөниинь булта ажалдаа гарадагбди. Үбһэ, түлеэ шэрэхэ, хашаа хорой заһаха гээд олон хүдэлмэри байдаг даа. Фермэ даажа байхынгаа хажуугаар элдэб хүдэлмэри хэжэ, һарадаа 20—25 ажалта үдэр олгошоб. Ганса ноёрхоод байхада юун бүтэхэбдаа,—гэжэ энеэбхилэн хэлэнэ. Тиигэһээр байтар колхозой түрүүлэгшэ Базар Мужанович Цыренов ерэжэ, малшадшье бултадаа сугларжа, фермын хүдэлмэришэдэй зүблөөн эхилбэ.

Зүблөөн дээрэ малшад малай үбэлжэлгын ябаса тухай, үнеэдһээ һү һаалгаяа яажа дээшэлүүлхэ тухай хөөрэлдөө. Малажалай продуктнуудай үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ парти, правительствын ямар ехэ анхаралаа хандуулжа байһан тухай Амо Очирович малшадта хөөрэжэ үгэбэ.

«Үбэлжэлгэеэ эрхим һайнаар үнгэргэхэ, үнеэдһээ һү бүри ехээр һааха гээшэ манай түрүүшын уялга мүн. Манай комсомольско-залуушуулай фермэ аймаг соо түрүү фермэ болохо ёһотой, энээние туйлаха арга боломжо, хүсэ шадал манда бии» гэжэ малшад нэгэн һаналаар хэлсээд, һүниин хахад багта тараба.

* * *

Баргажанай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 14 гаран мянган толгой адуу маалтай юм. Һүүлшын жэлнүүдтэ малай тоо толгойе олошоруулха талаар нилээд хүдэлмэри ябуулагдабашье, ашаг шэмэнь үшөөл бага. 1954 ондо колхоз үнеэн бүриһөө оройдоо 315 литр һү һаагаа. Энээнэй гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, колхозой правлени ба партийна организаци малайнгаа үүлтэр һайжаруулхын тулада оролдодоггүй байгаа. Малай эдеэлүүлгэ ба харууһанай муугаар эмхидхэгдэһэнһээ боложо, үбэл, хабартаа һү һаалга тон бага болодог һэн.

Үнгэрэгшэ жэлэй октябрь һарада партийна организациин тоосоотоһунгуулиин суглаан боложо, малажал дээрэ байһан ехэ алдуу, дутуунууд элирүүлэгдээд, шэнээр һунгагдаһан партийна бюродо шанга эрилтэнүүд табигдаһан байгаа. Энээнэй һүүлээр фермэ, гүүртэнүүдтэ олон коммунистнууд, комсомолецууд эльгээгдээ. Малай үүлтэр һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдана.

Комсомольско организаци үүлтэртэ малайнгаа фермые шефтээ абажа, тэндэ хүдэлмэрилхыень түрүү комсомолецуудые, залуушуулые олоор эльгээгээ. Мүнөө тус фермын хүдэлмэри эрид һайжаруулагдаа. Малынь тобир тарганаар ондо орожо байхаһаа гадна, ашаг шэмээ нёдондонойхиһоо 2,5—3 дахин дээшэлүүлээ. Комсомолецууд-һаалишад—Э. Галсанова, Б. Галсанова, М. Санжеева, К. Гармаева, Ц. Гомбоева ба бусад зарим үнеэн бүриһөө үдэртэ 10—12 литр һү һаана.

—Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй эрилтые дүүргэхын тулада адуу малай, илангаяа хонидой, эбэртэ бодо малай үүлтэрые һайжаруулха гээшэ тон шухала байна. Бидэнэр племенной малые ондоо республика, областьһоо хүлеэхэ бэшэ, харин өөһэдөө бии болгохо ёһотойбди,—гэжэ партийна организациин секретарь нүхэр Эрдынеев хөөрэнэ.

О. РАДНАЕВ, манай корреспондент.

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолоор зоригжоһон манай республикын ажалшад ажалай шэнэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэнэ

Эрхим комсомолка

Комсомолка Лидия Бадмаева Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишанаар ...бадахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэ түрүүшынгээ жэлдэ үнеэн бүриһөө 400—500 литр һү һаадаг ...айһан юм. Теэд жэл ерэхэ тудам ...дүршэлтэй боложо һү ехээр һаа... Нёдондо үнеэн бүриһөө дунда ...эрээр 2820 литр һү һааһан байна.

Үнеэдые һайнаар харууһалаад, ...элүүлээд, тогтоогдомол нэгэ сагта ...аагаад байхадаа хэншье иимэ һү ...аха,—гэшэ тэрэ хэлэдэг. Һаали... Бадмаева бүдүүн тэжээлэй ха...уугаар үнеэдтээ овёс, һагшадаһа, ...дэб концентрат үгэдэг.

Нүхэр Бадмаева һү һаалгын түрүү... ...ые үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ, ту...гуудаа гарзалуулангүйгөөр, то... тарганаар тэнжээһэнэйнгээ тү... үнгэрэгшэ ажахын жэлэй дүн... ажалай нэмэлтэ түлбэридэ нэгэ ...тал, 407 литр һү абаһан байна.

Залуу һаалишан Лидия Бадмаева Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой... аймагай Соведэй депутадаар ...гаһан байна.

«Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолтой танилсаад, тэрээндэ харюу ...гоон 1955 ондо үнеэн бүриһөө ...00 литр һү һааха уялга абаа.

Мүнөө Лидия Бадмаева 4 тугал ...аад, һайнаар харууһалжа байна. ...хэдэ 4 һарын туршада үнеэн бүриһөө 700-аад литр һү һаагаад бай...

В. Бадашкеев,
Л. Ринчино.

Сэлэнгэ.

Шэнэ барилганууд

Мухаршэбэрэй аймагай «Улаан ...лутай» колхозой барилгашад автомашинын гараж, бани, гэхэ мэтэ ...нэ барилгануудые барижа байна. ...илга дээрэ дархашуул нүхэд ... Доржиев, Е. Жамсаев, Ц. Эрдыев гэгшэд һайнаар хүдэлмэрилнэ.

...аяар энэ бригада малай типовой ...рануудые барижа захалхань.

Д. Самбуев.

Саһа тогтооно

Хэжэнгын аймагай Чесанын со...ой «Коммунизм» колхозой поли... ...эрэ Чесанын МТС-эй тракторист ...дан Бороев тракторна этүүрээр ...ha тогтоожо байна. Нүхэр Бороев ...эрэй 40 гектарта саһа тогтооxo ...рмотой аад, 70—75 гектарта тог...оно.

Д. Николаев.

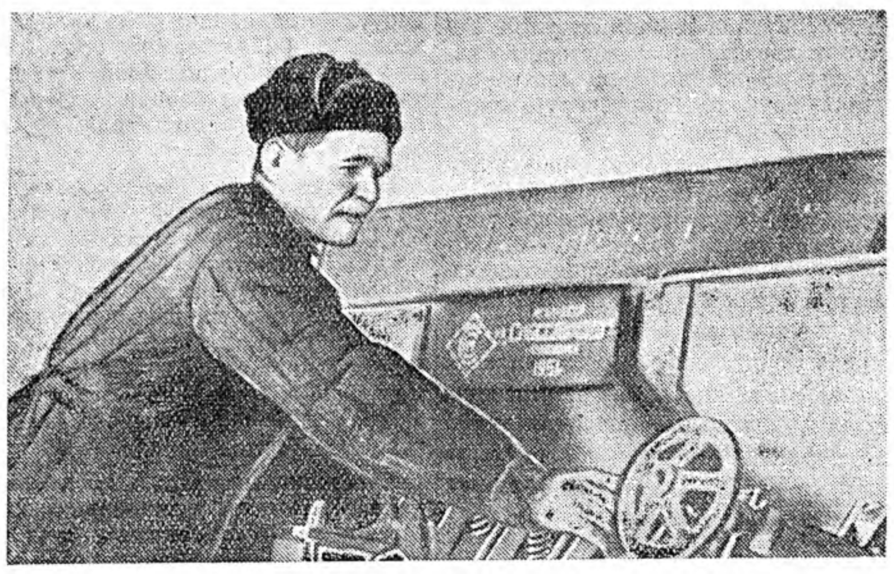

Яруунын мяха-һүнэй совхозой МТМ-гэй слесарь И. Сербай сеялкэ заһабарилха зуураа үдэр бури нормоёо 130 процент дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. Сербай хүдэлмэрилжэ байна.

А. Истоминой фото.

Манай хүдэлмэриин түрүүшын алхам

Манай колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишад малажал хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды амжалтануудые туйлаа. Холын бэлшээринүүдые зүбөөр хэрэглэжэ, һайнаар харууһалһанай ашаар малай амидын шэгнүүрые сүүдхэдээ дунда зэргээр 700 грамм нэмээһэн байна. Иимэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө манай фермэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ кандидат боложо шадаха байна.

Үбэлэй сагта малаа үбһэ тэжээлээр хангахын тулада фермэ шадархи сабшаланһаа. 1980 центнер эрхим шанартай үбһэ, 50 центнер витаминна үбһэ, 195 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхээ һэмди. Мүн малайнгаа байрануудые заһажа, үнеэдые таарамжатай байра соо һаадаг, эдеэлүүлдэг болообди.

Үнеэдһээ һү ехээр һаадаг болохын тулада тэдэнээ нормын ёһоор эдеэлүүлнэбди, үнеэн бүхэнһөө һааһан һү ами аминдань тэмдэглэнэбди. Тэжээлэйнь рациондо силос, турнепс, үбһэ, солоомо болон концентрат ороно. Хюһаран үнеэд үдэрэй хоёр, шэнэ тугаллаһан үнеэн үдэрэй 3 һаагдана. Эдэ бүхы хэмжээнүүдые абаһанай ашаар үнеэдһээ һүн ехээр һаагдадаг болоо. Жэшээнь, нёдондо январь һарада 509 литр һү һааһан һаа, мүнөө жэлэй январь һарада манай фермэ 2991 литр һү һаагаа. Һаалишан Я. Жамбалова 654 литр һү һаагаа. Иимэ хубилалтануудые туйлаһан манай фермын һаалишад нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 850 литр һү һааха уялга абаһан байна. Мүн һаалишад С. Намсараева 1100 литр, Я. Жамбалова 1050 литр, С. Будаева 1000 литр һү үнеэн бүриһөө һааха уялга абаа юм.

Үбэлжэлгын харюусалгатай үедэ һаалишад ажалдаа анхаралтайгаар хандажа, малай үбэлжэлгын 4 һарын турша соо түл гарзалуулангүй, малаа тобир тарганаар ондо оруулжа байна. Тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлхэ аргые мүнөө жэл үргэнөөр хэрэглэжэ байнабди.

Колхозой түрүүлэгшэ Б. Н. Цыренов, МТС-эй зоотехник Д. Ж. Сыренова манда али болохо туһа хүргэнэ. Колхозой правлениин, партийна организациин дамжуулгын Улаан туг манай фермэдэ үгтэһэн байна.

Иигэжэ манай фермын малшад КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бэелүүлхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллана.

Д. Сотников,
Түнхэнэй аймагай
Калининай нэрэмжэтэ
колхозой МТФ-е даагша.

Түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ

Сагай уларилай дулаарха бүри манай леспромхозой коллектив модо бэлэдхэлэй хүдэлмэрие улам түргэдхэнэ. Модошод ороной хүндэ индустрие саашадань хүгжөөлгэдэ барилгын модоной ехээр хэрэглэгдэжэ байһаниие мэдэрэн, ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлнэ. Һунгалтын урда тээхи мүрысөөндэ леспромхозой хүдэлмэришэн бүхэн эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, модо бэлэдхэхэ хоёр һарынгаа даалгабарие февралиин 25-да сүм дүүргээ. Һарын турша соо леспромхозой коллектив хэдэн мянган кубометр барилгын модо, 50 мянга гаран хэһэг шпала хюрөөдэжэ, арадай ажахыда эльгээбэ.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар леспромхозой механизаторнууд горьтой амжалта туйлаба. Шофёрнууд Ф. Неупокоев, П. Шаторный, Ф. Никонов, А. Котельников гэгшэд үдэр соо хоёр, гурбан эрьесэ хэжэ нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүнөө эдэнэр мартын түрүүшын 10 хоногой даалгабарие болзорһоонь урид дүүргэбэ.

И. Мельников, Эрийскэ леспромхозой профкомой түрүүлэгшэ.

Ангуушадай олзо

Баргажанай аймагай агнууриин ажахын хүдэлмэришэд 1954—1955 онуудай үбэлэй сезондо урда жэлнүүдэйхиһээ һайнаар ажаллажа байна. Ажахын ангуушад һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа гараа.

«Манай Мясников агнууриин аргые шудалһан бэрхэл хүн даа» гэжэ ажахын хүдэлмэришэд хөөрэлдэдэг. Энэнь тон зүб. Нүхэр Мясников энэ сезоной эхинһээ хойшо 10 гаран булга, 1000 шахуу ондатра, хэдэн зуун хэрмэ баряа. Тэрэшэлэн ангуушад нүхэд Поздняков, Воронков, Шелковников болон бусад ангуудые барилгаар ехэхэн амжалта туйлана.

Олзоборилгын ажахын үнэгэнэй фермын (даагшань нүхэр Молчанов) хүдэлмэрилэгшэд үнэгэдэйнгөө тоо толгойе олошоруулхын түлөө шангаар тэмсэнэ. Һайнаар харууһалагдаһанай ашаар үнэгэдынь гээлтэ хоролтодо ороногүй.

Д. Гыргенов.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Мундуу нюдаргатай Паньков

Энээхэн ушар мэдэхын тулада ехэ ябадал гаргагдаагүй юм, бидэ нюдөөрөө харaһан, үзэһэн юумэсэ тэрэ зандань бэшэбэбди.

Усть-Баргажанай загаһанай комбинадай загаһа барилгын Курбулик гэжэ пункт. Эндэ загаһашадай гэр байранууд олон. Магазин, клуб, улаан булан хүдэлмэрилдэг.

Һаяын нэгэтэ үдэшэ. Пунктын конторо соо хүн зон олон. Тэдэнэй олонхинь комбинадта загаһа абаашахаяа ерэһэн ашаашад эндэ хонохо гэжэ байгаа һэн ха.

—Яахадаа иигэжэ дура зоргооро ошоһон мастер гээшэб, ашаанаймнай фактурые бэшэжэ үгэнгүй ехээр һаатуулба, хонохомнай гээшэ,—гэжэ тэндэ һуугшадай нэгэн ехэ хашарһан янзатайгаар дуугарна.

—Олон юумэ бү тооло, энэ бузартань наншуулангүйгөөр хоноол һаамнай болоо,—гэжэ хажуудахинь харюусана.

—Яагааб, юун болооб,—гэжэ тэдэнһээ асууһаар байтарнай газаа нохойнууд шаг шууяа татажа, «алахаб бултыетнай» гэһэн аймшагтай муухай абяан соностобо.

— Зай, үнөөхимнай баһа ерэбэл даа, яаһаншье хашартай юумэ гээшэб,—гэжэ нэгэ эхэнэр дуугарба.

Тэрэ гэһээр, үүдэн сэлигдэжэ, нилээд «халуунтай» хүн үрөөһэн хүлөөрөө богоһо алхажа байгаад «аа, намайе хүлеэжэ, амаржа һуунабтаа, амарагты, амарагты» гэжэ байжа ехэ ехээр энеэжэ байтараа бүри ондоо, шэнэ хүнүүдэй ерэһые обёоржорхёод:

—Мастерай, минии столдо хэд һуунаб, ямар тиимэ эрхэтэй юумэд бэ? Энэ дороо гараад арилаг,—гэжэ байжа бүри галзууржа оробо.

—Комбинадһаа ерэһэн хүнүүд ха,—гэжэ нэгэн харюусаба.

—Л-а! ...!—гэжэ утаар татаад, хоолойгоо бүри шангадхаба.—Конторoһоомни эндэ байгшад бултадаа гаража арилагты, ошоогүй һаатнай хутагаар хадхажа алахаб, нохойнууд!—гэһэн хараал шэрээл улам түргэдэнэ. Энэ хадаа юун боложо байна гээшэб? Тэрэ аашалагша хэн гээшэб? Богонихоноор танилсая.

Үнихэн болоо, 1948 ондо Паньков Владимир Семенович гэдэг энэл пунктда загаһа буйлуулгын мастераар хүдэлмэрилжэ байтараа загаһа хулгайлаад, түрмэдэ һуулгагдаһан байгаа.

Тэндэһээ табигдаад, 1954 ондо тус комбинадтаа дахяад орэбэ.

Комбинадай конторынхид Паньковой урданайнь «харанхы» хэрэгүүдые һануулба, тэрэнь «заһарааб, болёоб, үнэн сэхээр хүдэлхэб» гэжэ байжа олон табые тооложо, хөөрэлдэгшэдэйнгөө тархинень эрьюулэн, зорнһоноо хүсэһэн байгаа.

Уданшьегүй Паньков Курбулик пунктдаа бусаад, «ажаллажа» эхилбэ, архи уулгаяа үргэлжэлүүлбэ. Загаһашадай хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ, гүрэнэй түсэб дүүргэхын түлөө оролдохын орондо, ажалай журам эбдэжэ, хуушанайнгаа аашануудые гаргажа эхилээ. Тэнгэриин үдэр бүхэндэ архи залгяад лэ, дуратайдаа ажалдаа гараа болоод, үгыдөө—гэртээ хэбтэдэг байна. Гадна һогтуугаар хүниие сохидог. Хүдэлмэрилжэ эхилһээр балайшье үни болоогүй байтараа Паньков архи ууха ерээд, модошо дархан Павел Марченкые хутага бараад намнаһан байгаа. Гадна, бүри һаяхан харуул хаража байһан Патрихеева Долгор гэжэ эхэнэрые доромжолһон, тэрэшэлэн пунктын хүдэлмэришэд нүхэд Бианова, Колоскова гэгшэдые хараалай муухайгаар хараагаа.

Эндэхи хүнүүд—загаһашад Паньков тухай комбинадайнгаа хүтэлбэрилэгшэдтэ мэдүүлдэг. Теэд, комбинадай хүтэлбэрилэгшэд «орондонь табиха хүн үгы» гээд, ямаршье хэмжээ абадаггүй байна. Паньковой һогтуугаар ажалдаа гараад, хамаг аашаяа гаргажа байхыень КПСС-эй Баргажанай айкомой секретарь нүхэр Малыгин, «Байкалгосрыбтрестын» главна инженер нүхэр Цивилев гэгшэд хараһан байна.

Гэбэшье, загаһа барилгын мастер бэшэ, наншалдаанай «мастер» болоһон Паньковто хэмжээ абтанагүй.

Б. Дашиев.
Ц. Бадмаев.

Мартагдаһан предприяти

Курумканай аймагта гансал түлеэ гү, али барилгын модо бэлэдхэхэ сагай ерэхэдэ лесхоз тухай хөөрэлдэдэг. Энэ лесхоз яһала ехэ предприяти байһан аад, мартагдашаһан тооной болошоо. Юуб гэхэдэ, аймагай хүтэлбэрилэгшэд лесхоздо зохихо анхарал табинагүй. Тиихэдэ лесхозой хүтэлбэрилэгшэд предприятиингаа ажахые өөһэдөө муудхаагаа гэхэдэ буруу болохогүй.

Энэ лесхозой директорээр техник нүхэр Алсагаев ажаллана. Техник нэрэ зэргэтэйшье һаа, техническэ болон политическэ талаараа эрдэм багатай хүн юм. Үдэр бүри архи уудаг туладаа коллективэйнгээ дунда ямаршье хүндэгүй болоһон байна. Лесхоз нэгэ мотоциклтай бэлэй. Тэрэ мотоциклаар директорынь һогтуугаар гүйлгэжэ ябатараа эбдэжэрхёо һэн. Мүнөө тэрэнь хэрэггүй болошоод хэбтэнэ.

Архиншa Алсагаев өөртөөл адли архиншa Батуев гэдэгые лесхозойнгоо шофер болгон абаа һэн. Тэрэнь һогтуугаар лесхозой шэнэхэн автомашиные эбдэжэрхёо. Мүнөө тэрэ автомашинань лесхозой хашаа соо эбдэрхэй, жэбэржэ хэбтэнэ. Шофер Батуев ажалдаа дуратайдаа гараад, дурагүйдөө гэртээ һуужа байдаг. Теэд салингаа һара бүри гүйсэд абадаг юм. Лесхоздо ажалай эмхидхэл ба журам тон һула.

Тус лесхозой хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада Курумканай аймгүйсэдком, республикын ой модоной ажахын управлени шанга хэмжээ абаха ёһотой.

К. Кодунова.

Ороохо тарианай ажахы—малажалые саашадань хүгжөөхэ шиидхэхы нүхэсэл мүн

«Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые советскэ арад социалистическэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ агууехэ программа мүн гэжэ ...олоно. Партиин энэ шиидхэбэринүүд, мүн КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэ... секретарь нүхэр Н. С. Хрущевой ...ленум дээрэ хэһэн элидхэл дотор ...най орондо хүдөө ажахын продуктнуудые богони болзор соо элбэг ...лбэг болгохо замууд заагдаһан ...на. 1960 он хүрэтэр жэл бүри 10 ...ллиард пүүдһээ бага бэшэ ороохо ...ряа үйлэдбэрилхэ ба тарианажалые хүсэтэйгөөр хүгжөөһэнэй үндэ... һуури дээрэ малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ хоёр—хоёр ...тэй дахин ехэ болгохо гэһэн бү... ...арадай зорилго партимнай та... ...а. Энэ программые бэелүүлгэ ха... ...а коммунизм байгуулгада нилээд ...алхам болохо байна. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин дээшэлһэнэй ...аар советскэ гүрэнэй экономичэ... хүсэ шадалынь улам бэхижэхэ, ...адай ажана байдал бүри һайжар... болоно.

Иимэ гүн ехэ зорилго табихадаа ...ртимнай советскэ экономикын ... СССР-эй арадай ажахын бүхы ...баринуудай хүгжэлтын гол эшэ ...лэнинь бологшо хүндэ индустри... түшэглэнэ.

Ороной томо машинна промышленностиие ба электрификацилгые ...хы хэмжээгээр хүгжөөхэ тухай ...уехэ Ленинэй һургаалые хүтэл...эри болгон коммунистическэ парти ...хы арадай ажахые дэбжээхэ, Эхэ ...онойгмнай оборонно хүсэ шадалые ...ижүүлхэ, арадай ажана байда...ые хэлбэриишэгүйгөөр һайжаруул... ябадалай бата бэхи үндэһэ һуури...ань бологшо хүндэ индустриие саашадань хүгжөөлгые эгээл шухала зорилгомнай мүн гэжэ мүнөөшье тоолодог.

Имагтал хүндэ индустриие хүгжөөлгэдэ амжалтануудые туйлаһанай ашаар манай орон богонихон болзор соо хүдөө ажахыдаа түүхэтэ хубилалта хэжэ, тэрэниие шэнэ техникээр зэбсэглээ. Хүдөөдэ 10 мянгаад шахуу машинно-тракторна станцинууд байгуулагданхай. Тракторнуудай тоонь 1.200 мянгаһаа дээшэ болонхой. Гансахан 1954 ондо МТС ба совхозууд 137 мянган трактор, 46 мянган пропашной трактор, тарианай 37 мянган комбайнууд ба хүдөө ажахын бусад машинануудые абаһан байна. Социалистическэ индустри саашадаашье хүдөө ажахыда шэнэ техникэ ехээр лэ үгэжэ байха юм.

* * *

Ороохо тарианай ажахы хадаа бүхы хүдөө ажахын үйлэдбэриин үндэһэ һууринь мүн гэжэ Коммунистическэ парти һургадаг. Имагтал ороохо тарианай элбэг ехэ болоод байхада малажалаа эрид хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ, хлопок, сахарна свекло, улаһа ба техническэ бусад культурануудай үйлэдбэрилгэ нилээд ехэдхэхэ арга нүхэсэл олгогдохо юм. Ороохоной ажахын шиидхэхы үүргые хараадаа абажа, парти ба правительство тарианай валовой суглуулбариие дээшэлүүлхэ талаар хэдэ хэдэн ехэнүүд хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлжэ байна.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска, февральско-мартовска Пленумүүд тарьяалангай ургасые дээшэлүүлхын, шэнэ ба боро газарнуудые ашаглан элдүүрилхын түлөө бүгэдэарадай тэмсэл хэхэ зорилго табяа һэн. Энэ шиидхэбэриие бэелүүлгэ хадаа мэдээжэ һайн үрэ дүн харуулһан байна. 1954 оной турша соо 17.600 мянган гектар шэнэ ба боро газарнууд элдүүрилэгдэһэн, колхозууд ба совхозууд 2,3 миллион гектарай орондо 3,6 миллион гектарта тарижа, шэнэ газарта тарилта хэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Эхэ оромнай үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ ба боро газарнуудһаа түрүүшын хэдэн олон зуугаад миллион пүүд тарьяа талха абаа. Энэ хадаа үнгэрэгшэ 1953 онойхидо орходоо 271 миллион пүүд ехэ ороохо тарьяа бэлэдхэхэ арга боломжо гүрэндэмнай олгоно.

Зүгөөр, ороохо тарьяа үйлэдбэрилгын хэмжээн Эхэ ороноо гүйсэд хангажа шадахагүй байна. Ороноймнай эрилтэнүүдые ороохо тарьяа үйлэдбэрилгын хэмжээнэй хүсэд хангажа шадахагүй байһан ябадал хэдэн олон шалтагаануудһаа дулдыдана. Эдэ шалтагаанууд КПСС-эй ЦК-гэй Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл соо тодо һоноороор хэлэгдэһэн байна. Нэгэдэхеэр, эд бараанай үнэ сэнгэй хэдэн дахин химдаруулагдаһан дээрэһээ арадай хэрэглэмжын хэмжээн угаа ехэ болоо, тиихэдэ зарим продуктнуудаар хоёр—гурба дахин нэмэһэн байха юм. Хоёрдохёор, арадай ажана байдалай саг үргэлжэ һайжархатай хамта, СССР дотор хүн зон үдэжэ улам олошорно, тиихэдэ хүнэй үхэхэ ябадал жэл ерэхэ тудам үсөөрнэ. Жэл бүри 3 миллионһоо дээшэ хүн нэмэдэг байна. Гурбадахяар, манай городууд ба промышленна центрнүүдэй хүн зон улам олошоржо, хэдэн мянган тарьяашад хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэ жагсажа, эдеэ хоол үйлэдбэрилэгшэд байһанаа тэдэниие худалдан абагшад болоно. Дүрбэдэхеэр, манай орон жэл бүридэ гүрэнэй резервые нэмээхэ ба хариин гүрэнүүдтэй худалдаа наймаа хэхэ шухала тооной ороохо тарианай фондтой байха ёһотой. Эсэстээ колхозууд ба совхозууд малажалаа хангахын тулада мүнөө байгшада орходоо хэдэн дахин ехэ ороохо тарьятай байха болоно. Элбэг дэлбэг ороохо тарьягүйгөөр малажалай ашаг шэмые ехэдхэлгэ туйлагдахагүй байна.

Иимэ эрхэ байдалда богони болзор соо ороохо тарианай ажахые хүсэтэйгөөр хүгжөөһэнэй үндэһэ һуури дээрэ малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ хоёр—хоёрһоо үлүү дахин ехэдхэхэ гэһэн хойшолуулашагүй зорилго партиин болон бүхы ороноймнай урда табигдаба.

1960 он хүрэтэр ороохо тарианай валовой суглуулбариие орон дотороо жэл бүхэндэ 10 миллиард пүүдһээ доошо бэшэ хэмжээтэй болгохо гээшэ тарианажалые хүгжөөхэ талаар арадай ажахын эгээн шухала зорилгодо тоолохо гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоол соо хэлэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолоор хараалагдаһанай ёһоор ороохо тарианай хэмжээе 10 миллион пүүд болгоходоо колхозууд ямар арга боломжонуудаа хэрэглэхэб? Хүдөөдэхи хэдэн олон миллион ажалшадта ойлгосотой ба бүхы колхозууд, совхозуудай ороохо тарианай үйлэдбэрилгые ехэдхэжэ шадаха арга нүхэсэлнүүдые партимнай тодоор заажа үгэһэн байна.

Нэгэдэхеэр, **түрүүн элдүүрилэгдэжэ байһан хуушан газарнууд дээрэ тарианай ургасые дээшэлүүлхэ тухай** хэлэгдэнэ. Тиихын тулада, түбхын түрүүн бүхы талмайнууд дээрэ ороохото культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ шухала. 1954 ондо СССР дотор 100 миллион гектарта ороохото культуранууд таригдаһан байгаа. Хэрбээ га бүридэ ургасые имагтал нэгэ центнерээр дээшэлүүлээшье һаа, оромнай 600 миллион пүүд нэмэлтэ тарьяа абаха байна. Тиихэдэ колхоз, совхоз бүхэндэ гектар бүридэ ургасые 2 центнерээр дээшэлүүлээ һаа, 1.200 миллион пүүдһээ дээшэ үлүү ехэ тариан абтаха болоно.

Эгээл гээгдэнгишье колхозуудта ургасые богони болзор соо дээшэлүүлжэ болохо гэжэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаһан олон зуугаад колхозууд ба совхозуудай дүй дүршэл харуулһан байна. Ургасые дээшэлүүлхын тулада хүрьһэнэй ба сагай уларилай эрхэ байдалые хараадаа абажа, бүгэдэндэ мэдээжэ болоһон агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ хэрэгтэй болоно. Тарилгын болзорнуудые хороохо, үрэһэнэй хэрэгые һайжаруулха, нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ, наукын туйлалтануудые ба хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, ганданги районуудта модо һуулгажа ургуулха—эдэ бүхы хадаа ургасые дээшэлүүлхэ арга нүхэсэлнүүд мүн.

Дурсагдагша хэмжээ-ябуулгануудые мүнөө жэлһээ эхилжэ бэелүүлхэ хэрэгтэй. Колхоз, совхоз, МТС бүхэн хабарай тарилгада бэлэдхэхэдээ ургаса дээшэлүүлхын тулада өөһэдтөө бии байһан бүхы арга боломжонуудые хараада абажа, тэрэниие бүрин хэрэглэхэ ёһотой. Түрүү колхозууд имагтал сортовой үрһөөр тарилга хэхэ, хүрьһэндэ үтэгжүүлгэ оруулгые хоёр—гурба дахин ехэдхэхэ, намарай хара тарьяанда нэмэлтэ тэжээл үгэхэ гэхэ мэтын хэмжээнүүдые бэелүүлхэ зорилго табидаг. Колхозууд барандаа иимэ юумэ хэжэ шадахагүй аал? Заатагүй шадаха. Тиимэһээ МТС-үүдэй туһаламжатайгаар колхоз бүхэндэ ургаса дээшэлүүлхын тулада иимэ хэмжээ-ябуулгануудые зохёохо шухала.

Ороохо тарьяа ехэ болгохо баһа нэгэ угаа ехэ арга нүхэсэл хадаа ургаса хуряалгын үедэ үрилтэ гээлтые хороохо ябадал болоно. Ургаса хуряалгые 20 үдэр хүрэтэр хожомдуулбал тарианай 30—40 процентнь үрилтэ гээлтэдэ орохо байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум дээрэ нүхэр Хрущев элидхэл соогоо хэлээ һэн. 1954 оной ургаса хуряалга энээниие гэршэлэн харуулна. Алтайн хизаарта олон колхозууд хуряалгын эхиндэ га бүриһөө 20—25 центнер тарьяа абаһан һаа, хуряалгын эсэстэ гэхэ гү, али 30—40 хоног үнгэрөөд байхада га бүриһөө минл 10—12 центнер тарьяа абаһан байха юм. Мүн Казахска ССР-эй хойто областьнуудта, Краснодарска хизаарта ба ороной бусад хэдэ хэдэн районуудта иимэ баримтанууд үзэгдэһэн байна. Тарианай гээлтэ хоролтотой эрид тэмсэхэ, колхозуудта ороохото, залаата культуранууда хуряалгые 10 хоногһоо үлүү бэшэ болзор соо дүүргэхэ гэһэн зорилго КПСС-эй ЦК-гэй Пленум табиба. Энэ хэрэгые бэелүүлгэдэ комбайнернууд шиидхэхы үүргэтэй байна. Тэдэнэр ургаса хуряалгын болзорые богонидхохо, тиихэлээр гээлтые хороожо, ороохо тарианай үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ ябадалда гол үүргэ дүүргэхэ болоно.

Ороохо тарьяа үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ хоёрдохи арга нүхэсэл **шэнэ ба боро газарнуудые ашаглалга** болоно. КПСС-эй ЦК-гэй февральско-мартовска Пленумэй тогтоолой заабариин ёһоор шэнэ ба боро газарнуудые элдүүрилгэ ehотойл бүгэдэарадай хэрэг болоһон байна. Партиин уряагаар городууд ба тосхонуудһаа богони болзор соо 150 мянганһаа дээшэ залуу патриодууд Сибирь, Казахстан, Урал ба Поволжьеын районуудта ошожо, шэнэ газар элдүүрилхын түлөө тэмсэгшэдэй зэргэдэ жагсаһан байха юм. Гүрэнэй зүгһөө шэнэ газар ашаглагшадта үнгэрэгшэ жэлдэ 100 мянгаһаа дээшэ шэнэ трактор ба бусад олон техникэ эльгээгдээ. Үнгэрэгшэ хабар ороохо тарьяа үйлэдбэрилхэ 124 шэнэ совхозуудай хүдэлмэришэд шэнэ газар дээгүүр түрүүшын борозда татаһан байна.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

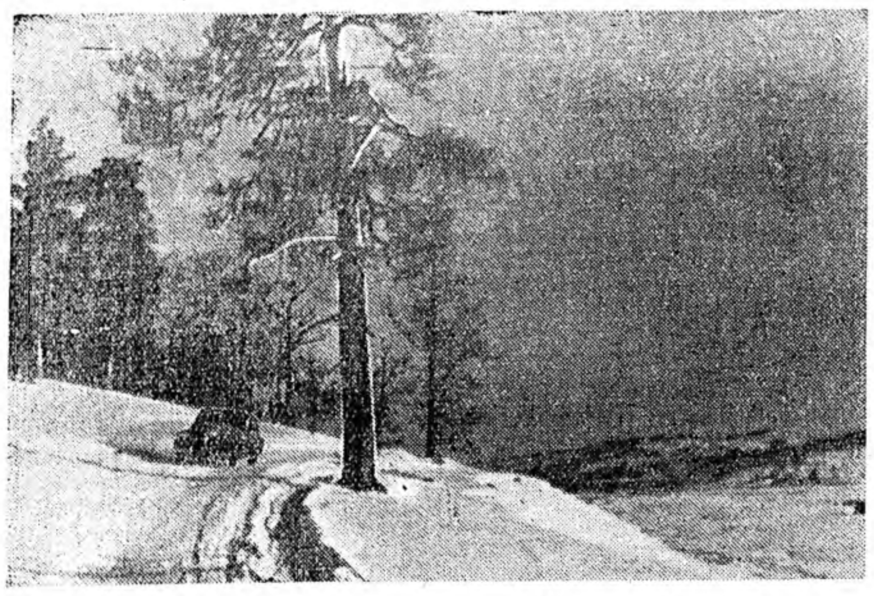

ҮБЭЛЭЙ ХАРГЫ. А. Мантаевай фото-этюд.

Санагын сельпогой һайшаалта үүсхэл

«Коммунизм», «Улаан Далахай», Кагановичын нэрэмжэтэ колхозууд (Закамен) аймагай центрһээ хэдэн арбаад километрын газарта оршодог. Санагын сельпогой хүдэлмэрилэгшэд эндэхи колхознигуудые, илангаяа колхозой центрһээ холо ажаһуудаг малшадые, эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр таһалдуулангүй хангахын тулада ехэ оролдолго гаргана. Малшадые түрүүшын кэрэглэлэй эд бараагаар элбэгээр хангахын түлөө сельпогой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Дылыков) худалдаа наймаа улам һайжаруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Тиихэ зуураа, магазинуудта эд бараа абаашалгые ондоо, шэнэ аргаар эмхидхэхэ гэжэ шиндэбэ. Шэнэ аргаар эд бараа зөөхэдэ харгын гаргаша бага болоно, эд бараан хүрэхэ газартаа түргэн абаашагдана. Урдань магазинуудые даагшанар эд бараа асархын тулада ажалаа орхёод, сельпогой складта ошожо, үдэрөө барадаг һэн. Мүнөө тэрэ болюулагдажа, эд бараа зөөхэ тусхай транспорт эмхидхэгдээ.

Колхозуудай центрһээ холын фермэ болон гүүртэнүүдтэ ажаллажа байһан малшадые түрүүшын хэрэглэлэй эд бараагаар таһалдуулхагүйн тулада фермэнүүд дээрэ саг үргэлжын лавканууд эмхидхэгдээ. Жэшээнь, нимэ лавка Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой Тутхалта гэжэ нютагай фермэдэ эмхидхэгдэнхэй. Лавкые даагшаар колхозой гэшүүн нүхэр Цыренжапова томилогдоо. Энэ лавка 9 гүүртэдэ ажаллажа байһан 50 гаран малшадые хангаха юм. Нүхэр Цыренжапова даалгагдаһан ажалдаа анхаралтайгаар хандана.

Хуурлиг гэжэ нютагтахи малай фермэдэ («Коммунизм» колхоз) мүнлэ нимэ лавка эмхидхээ. Тус лавка 8 томо гүүртын малшадые эд бараагаар хангана. Фермэдэ эмхидхэгдэһэн лавкада сай, дабһан болон эдеэ хоолой бусад зүйлнүүдһээ гадна, үнэтэ товарнууд — нооһон ба торгон бүд, валенка, сабхи, сарбуугай ба карманай час, тюль, клеёнко болон бусад зүйлнүүд байдаг. Эдэ лавкануудай эмхидхэгдэһээр малшад эд бараа абахын түлөө 20—30 модоной газарта ошожо, үнэтэ сагаа дэмы барахаяа болёо.

Д. Колмаков.

Улаан булангаа нээнэгүй

Бичурын аймагай «Коммунизм» колхозой гурбадахи бригадын улаан булан хододоо хаалтатай байдаг. Нээгдэхэдээшье гансал суглаанай болоходо нээгдэдэг заншалтай юм. Улаан буланда шатар, даам болон хүгжэмэй инструментнүүд гэхэ мэтэ огто байдаггүй. Мүн тэрэшэлэн колхознигуудай шэнэ газетэ, журналнууд болон һонирхолтой номуудые уншаха гэхэдэ мүн лэ эндэ олдодоггүй. Тиихэдэ эндэ кино тон үсөөн харуулагдадаг. Ерэхэдэншье хүнүүд үсөөн суглардаг байна. Юундэб гэхэдэ, улаан буланда ходоо хүйтэн байдаг юм. Энэ ушарһаа бригадын гэшүүд сүлөөтэй сагаа культурнаар, сэнгэлигээр үнгэргэхэ аргагүйдэнэ.

«Коммунизм» колхозой правлени болон партийна организаци энэ бригадын улаан булангай хүдэлмэрые һайжаруулха бэзэ гэжэ найданабди.

Д. Гомбоев.

Малшадай эрилтэ хангганагүй

Кяхтын аймагай Усть-Киранай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой хоёрдохи бригадын малшад сүлөөтэй сагаа культурнаар, ашатай туһатайгаар үнгэргэхэ аргагүйдэнэ. Эндэнь улаан булан мүнөө болотор эмхидхэгдээдүй. Шэнэ газетэ, журналнуудые болон һонирхолтой номуудые уншаха, шатар, даам табиха гэхэдэ, тэдэнь эндэ огто олдодоггүй. Мүн тэрэшэлэн кино болон лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүд болодоггүй байна.

В. Цыдендамбаев.

Корейдэхи эблэрэлгын хойноһоо хинан шалгаха нейтральна комисси тушаа Швециин ба Швейцариин меморандумда КНР-эй харюу

ПЕКИН, мартын 5. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор Корейдэхи эблэрэлгын хойноһоо хинан шалгаха нейтральна комисси тушаа Швециин ба Швейцариин меморандумда Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министерствотэй зүбшэһэнэйнгөө һүүлээр Хитадай Арадай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министерство харюу эльгээһэн байна.

Январиин 27-до эльгээһэн тус меморандум соонь нигэжэ хэлэгдэһэн байгаа. Эблэрэлгын хойноһоо хинан шалгаха нейтральна комиссиие усадхахые хамаатай талануудай зүбшөөхэгүй байгаа һаань, энэ комиссида ородог дүрбэн делегациин хүдэлмэрилэгшэдэй тооε хороохо тухай асуудалые хаража үзэхэ хэрэгтэй.

Корейдэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээн шэнээр хаража үзэгдэхэ ёһогүй гэжэ Швецидэ ба Швейцарида эльгээһэн харюу соогоо онсо тэмдэглэхэ зуураа КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерство хадаа эблэрэлгын хойноһоо хинан шалгаха комиссиин ажал-ябуулгые зогсоохо тухай дурадхалые хүлеэн абажа шадахагүй байһанаа мэдээсээ. Тиихэдээ комиссиин составта ородог дүрбэн нейтральна гүрэн харилсан ажаллаха талаар горьтой амжалта туйлажа, Корейдэхи эб найрамдалай хэрэгтэ шухала нэмэри оруулаа. Гадаадын хэрэгүүдэй министерство хадаа тус комиссиин саашадаа нимэ нэмэри оруулжа байлгаяа үргэлжэлүүлхыень хүсэнэ.

Эблэрэлгын хойноһоо хинан шалгаха комиссида ородог нейтральна гүрэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй тоо эблэрэлгэ тухай хэлсээгээр тогтоогдоогүй. Тиимэһээ энэ баримтые хараадаа абан, эблэрэлгэ тухай хэлсээе дүүргэлгын хойноһоо ажаглан хинаха ябадалай һулаэруулагдахагүй байгаа гээшэ һаань, энэ комиссиин хүдэлмэрилэгшэдэй тооε хороохо тухай дурадхалые хүлеэн абажа болохо гэжэ КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерство тоолоно.

Чехословакида 2 миллион хүн Венскэ Хандалгада гар табяа

ПРАГА, мартын 6. (ТАСС). Чехословацка телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор февралиин 28-һаа мартын 5 хүрэтэр Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совэдэй Бюрогой Венскэ Хандалгада Чехословакида 2.194.464 хүн гар табяа.

Хандалгада гар табилга республикын бүхы областьнуудта үргэлжэлһөөр.

Бейрудта Иден хэлсээ хэбэ

БЕЙРУТ. мартын 6. (ТАСС). Богдадһаа Рим орожо ябаха замдаа Английска гадаадын хэрэгүүдэй министр Антони Иден мартын 5-да Бейрудтэ ойр зуурхан тогтоо. Тэрэ хадаа Ливанай президенттэй, премьер-министртэй ба гадаадын хэрэгүүдэй министртэй уулзаһан байна.

Ливанска хүтэлбэрилэгшэдтэй Иденэй зүблөө хэһэнэй һүүлээр ямаршье хуулита мэдүүлгэ хэгдээгүй. Гэбэшье, турецко-иракска сэрэгэй договорой баталагдаһанһаа уламжалан Дүтын ба Дунда Востогто тохёолдоһон политическэ байдал, мүн Англиин хараа бодол энэ уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэгдээ гэжэ юумэ һайн мэдэхэ хүнүүд мэдээсэһэн байна.

НЬЮ-ЙОРК, мартын 5. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын Бейрудһээ мэдээсэһэнэй ёһоор Ливанска правительствын түлөөлэгшэдтэй зүблөө хэһэнэйнгээ һүүлээр журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө Иден нигэжэ мэдээсээ. Англиин ба Ливанай үмэнэ табигдажа байһан бүхы асуудалнуудаар «юрэнхы дээрээ үгэ ойлголсолго» туйлагдаа. Тиихэдээ Дүтын Востогой асуудалнуудаар Англиин ба США-гэй нэгэ хараа бодол баримталдаг байһые Иден онсо тэмдэглээ.

БЕЙРУТ, мартын 6. (ТАСС). Иденэй Бейрудтэ хүрэһэниие тайлбарилха зуураа, «Телеграф» гэжэ газетэ нигэжэ бэшэнэ: «Сэрэгэй хэлсээнүүдые ливанска арадай буруушаадаг байһые манай британска айлшан мэдэһэй гэжэ бидэнэр хүсэнэбди. Арабска бусад бүхы арадуул сэрэгэй хэлсээнүүдые мүн лэ хүсэдэггүй байна... Тиимэһээ г-н Иден ехээр оролдолго бү гаргагты, бидэндэ өөһэдынгөө шэнэ хэлсээнүүд ба бүлэглэлнүүдые бү баадхагты».

Лондондо демонстраци болобо

Водородно бомбые хорихо эрилтэ хэнэ

ЛОНДОН, мартын 6. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор премьер-министрын байдаг гэрэй хажуугаархи Лондоной үйлсөөр хоёр бүлэг демонстрантнууд гараһан байна. Водородно бомбые хорихые уряалһан плакадуудые демонстрантнууд барижа ябаа.

Водородно бомбо үйлэдбэрилхэ тухай английска правительствын шиидхэбэриие буруушааһан бэшэгые методистска сүмэдэ шүтэгшэ г-жа Гаррисон асараа. Тэрэ хадаа Солсбери (Уилтшир графство) городһоо 85 миль соо ябагаар ябажа асараа. Гаррисон хадаа тэрэ бэшэгээ премьер-министрын ажалладаг газарта үсэгэлдэр дамжуулан үгөө.

Лотар Больцын Варшавада ерээд бай[...]

ВАРШАВА, мартын 6. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын премьер-министрын орлогшо ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Лотар Больцын Варшавада ерээд байһан тухай тусхай коммюнике хэблэлдэ толилогдоһон байна. Коммюнике соо нигэжэ хэлэгдэнэ. Парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталуулгые США-гэй зонхилхы нюурнуудай яаруулжа байһанһаа уламжалан тохёолдоһон байдалые хоёр ороной гүрэнэй ажал-ябуулагшадай зүбшэн хэлсэхые хүсэжэ байһан дээрэһээ Больц Польско столицада ерэһэн байна.

Польско Арадай Республикын министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Ю. Циранкевичтэй, гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Скшешевскитэй Больц хэлсээнүүдые хээ. Тэрэ хадаа польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Болеслав Берудтэй мартын 5-да уулзаа. Хэлсээнүүдые хэлгэдэ ГДР-һээ Польшодо байдаг посол С. Хейман хабаадалсаа.

Хэлсээнүүдые хэхэдээ хоёр тала хадаа 1954 оной декабриин 2-ой Московско Декларациин принципүүдтэ үндэһэлһэн байна гэжэ коммюнике соо хэлэгдэнэ. Хэрбээ парижска хэлсээнүүдэй эсэслэн баталагдаад байгаа һаа өөһэдынгөө арадуудай амгалан ажалые, өөһэдынгөө хилэнүүдэй болон территоринуудай ойроо хүртэшэгүй байлгые хамгаалхын тулада Московско зүблөөндэ хабаадагшадай хамтаараа хэмжээнүүдые абаха шухала байһые тус Деклараци хараалһан байгаа бшуу.

Эб найрамдалда дуратай ба демократическа үндэһэ һуури дээрэ Германиие нэгэдүүлхые немецкэ, мүн польско арадуудай, тэрэшэлэн Германитай хүршэ бүхы арадуудай хүсэжэ байһые хоёр тала хамтадаа элишэлэн мэдүүлээ. Энэ асуудалые шиидхэлгэдэ парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталалга, мүн боннско бундестагай шиидхэбэри тон харша байна. Энэ шиидхэбэри хадаа Баруун Германида милитаризмые[...] гээхэ замдахи аюултай алхам[...] болоно. Московско Деклараци[...] Польско Арадай Республикын[...] хословацка Республикын, мүн [...]манска Демократическа Респ[...]кын парламентнуудай президиу[...]дэй Пратада толилһон мэдүүлг[...]даа американска баалалтаар эсэ[...] баталагдаха гэжэ байһан пари[...] хэлсээнүүдэй хойшолонгуудые [...] зайсуулха гэһэн ябадал мүн бо[...]

Хоёр хани гүрэнүүдтэ шухал[...] лохо бүхы хэрэгүүдээр хар[...] ажаллалгые саашадань үргэл[...]лүүлхые Польско Арадай Респу[...]кын ба Германска Демократи[...] Республикын эрмэлзэжэ байһана[...] хэлсээнүүдэй үедэ хүсэдөөр эл[...]лэн мэдүүлэгдэһэн байна. Га[...] Польско Арадай Республикын [...] Германиин хоорондо дайнай ба[...]лые зогсоолгодо хабаатай асуу[...]нууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Европодохи эб найрамдалда а[...] тохёолдуулха байһан дээрэһээнь [...]руун Германиие дахин зэбсэг[...] политикые эсэргүүсэжэ байһан [...]манитай хүршэ бүхы арадуудай[...]риотическа хүсэнүүдтэй һаналаа[...] гэдэжэ байһанаа Польско Ар[...] Республикын ба Германска Де[...]ратическа Республикын эб най[...]далда дуратай олониитэ элиш[...] мэдүүлнэ.

Германиие эбэй ёһоор нэгэд[...] талаар Германска Демократи[...] Республикын оролдолгые, тэрэш[...] немецкэ бүхы арадай патриоти[...] хүсэнүүдэй тэмсэлые Польско А[...]дай Республикын хүсэдөөр дэм[...]дэг байһанай түлөө Германска [...]мократическа Республикын га[...]дын хэрэгүүдэй министр Л[...] Больц гүнзэгы ехэ баясхалан [...]гөө.

Бэе бэеэ ойлголсолгын ба хани[...]луун оршон байдалда хэлсээ[...] үнгэрөө.

Л. Больц үсэгэлдэр үдэшэ Вар[...]ваһаа Берлин ороо.

Боннско парламентын дээдэ палата парижск[...] хэлсээнүүдые хаража үзэхэнь

БЕРЛИН. мартын 5. (ТАСС). Парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталха тухай хуулиин проектые бундестагай (боннско парламентын доодо палата) хархис олонхидой баталан абаһан тухай урда тээнь мэдээсэгдээ һэн. Гуримай ёһоор хуулиин тус проект бундесрадай (дээдэ палата) заседани дээрэ хаража үзэгдэхэ ёһотой юм. Хэрбээ энэ прое[...] дээдэ палатын һайшаагаа һаань[...] руунгерманска президент тэрэ[...] гар табиха байна.

ДПА агентствын дамжуулһа[...] ёһоор парижска хэлсээнүүд бун[...]радай заседани дээрэ мартын 1[...] хаража үзэгдэхэ гэжэ бундесра[...] түрүүлэгшэ Альтмейер мэдээсэ.

Черчиллиин Вашингтон орожо болохо байһан тухай Юнайтед Пресс агентство мэдээсэнэ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 6. (ТАСС). Англо-американска союзай «тулюур байдалые» Эйзенхауэртэй зүбшэн хэлсэхын тулада Черчиллиин Вашингтон орожо болохо байһан тухай Юнайтед Пресс агентство Лондонһоо мэдээсэнэ. Лондонһоо дамжуулһан ондоо мэдээсэл соогоо тус аг[...]ство нигэжэ заана. США-гэй ба А[...]лиин хоорондо гараһан арсалд[...]һаа уламжалан «Хойто-атланти[...]ка союз дотор тохёолдоһон бэ[...]шээлнүүдые усадхахые» оролдо[...] тулада Черчилль США орохонь.

Норвегидэ санашадай мүрысөөн боложо бай[...]

ОСЛО, мартын 6. (ТАСС). Норвегидэ Осло шадарай Холменколлен гэжэ хадалиг нютагта санашадай заншалта мүрысөөн боложо байна. Энэ мүрысөөндэ норвежскэ спортсменүүдһээ гадна, мүн хэдэ хэдэн бусад оронуудай, тэрэ тоодо Советскэ Союзай санашад хабаадалсаа.

Эрэшүүл 50 километртэ, эхэнэрнүүд арбан километртэ мартын 5-да урилдаа. 50 километрын урилдаанда түрүүшын 35 километртэ советскэ санашад В. Баранов, П. Колчин гэгшэд түрүүлжэ ябаһан аад, һүүлшэг тээ финн Хакулинен гэгшэдэ багаханаар ахигдаһан байна. 50 километртэ 3 час 27 минута 0,9 секунда соо гүйжэ Хакулинен нэгэдэхи һуури эзэлээ. Хоёрдохи һуури эзэлһэн советскэ спортсмен П. Колчин (3 час 27 минута 11 секунда соо гүйгөө) тэрээнһээ ойролдоол 2 секундаар гээгдэһэн байна. Советскэ санашан Баранов (3 час 28 минута 0,1 секу[...] соо гүйжэ) гурбадахи һуури эз[...] 50 километртэ хамтадаа 43 сп[...]смен урилдаһан байгаа.

Арбан километрын урилдаа[...] советскэ спортсменкэнүүд түрүү[...] гурбан һуури эзэлжэ, ехэ ила[...] туйлаа. Түрүүшын һуури эзэ[...] Любовь Козырева 49 минута 2[...]кунда соо, хоёрдохи һуури эз[...] Валентина Царева—50 минута [...] секунда соо, гурбадахи—Ерошин[...] 50 минута 48 секунда соо гүйһэн[...]нэ.

Арбан километрын урилдаа[...] СССР-эй, Норвегиин, Финляндии[...] Швециин 23 санашад хамта дэ[...] хабаадаа.

Иимэ бэрхэтэй эрхэ байдалда[...]дэр дээдэ үрэ дүн туйлаһан сове[...] санашадые суглараагшад халуу[...] амаршалаа.

Шатарай бүхэсоюзна чемпионат

Хойшолуулагдаһан партинуудые үргэлжэлүүлһэн наадалга мартын 6-да болоо.

Геллер Таймановта, Щербаков Лисицындэ наадалгаяа һэргээнгүйгөөр шүүгдээбди гэжэ мэдэрээ. Корчной Щербаковые, Микенас Кересые, Лисицын Антошиниие шүүгээ. Авербах Фурмантай, Петросян Корчнойтой тэнсээ. Мүн Геллер тэнсэхээр байдалтай байһан аад, алдуу хэжэ Борисенкодэ шүүгдэһэн байна.

14-дэхи турай һүүлээр гросс[...]стер Смыслов 9,5, дэлхэйн чем[...] Ботвинник 9 очкотой болоо. Г[...]смейстернүүд Геллер, Петро[...] Тайманов ба мастер Спасский [...]шэд тус бүридөө 8,5 очкотойнууд[...]лоо.

Мүрысөөнэй дүүрэтэр 5 тур [...] СССР-эй шатарай чемпионадай [...]дахи тур мартын 8-да болохо ба[...]

(ТАСС)

Орооһо тарянай ажахы— малажалые саашадань хүгжөөхэ шиидхэхы нүхэсэл мүн

(Түгэсхэл)

Мүнөө шэнэ газар ашаглалга бүри үргэн далайсатай болобо. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум 1956 ондо шэнэ ба боро газар дээрэ тарилга хэлгые 28—30 миллион гектарһаа бага бэшээр үргэдхэжэ, 1 миллиард 800 миллион пүүд орооһо таряа хуряаха зорилго табиһан байна.

Шэнэ газар ашаглалгые бэелүүлхэдэ үлэмжэ зохистой формо совхозууд болоно гэжэ тоолоод, партимнай шэнэ районуудта үшөө 280—300 совхоз байгуулха гэжэ тогтооһон байха юм. Шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглалгада үнгэрэгшэ жэлэйхи мэтэ комсомолецууд партида эдэбхитэйгээр туһална. Орооһо таряа үйлэдбэрилгые ехэдхэхын түлөө атууехэ хэрэгтэ амжалтануудые туйлахын зорилгоор хэдэн мянгаад залуу патриодууд холын Сибирь ба Казахстанай тала дайдада һайн дураараа ошонод.

Жэл бүридэ миллиард пүүд орооһо таряа үйлэдбэрилхэ, малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ зорилго бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй гурбадахи шухала арга нүхэсэл хадаа кукуруза тарилгые үргэдхэлгэ болоно. КПСС-эй ЦК-гэй Пленум 1960 ондо кукурузын тарилгын талмайе 28 миллион гектарһаа бага бэшэ болгохо гэһэн зорилго табяа.

Кукурузын үнэтэйнь юуб гэхэдэ, энэ ганса культура байһан аад, нэгэн доро хоёр үүргэ дүүргэнэ—орооһо тарянай ресурсые ехэдхэнэ, эшэнүүдынь һайн силос болоно. Эдеэшэжэ үрдеэгүй байха үедөө хадагдадаг кукурузые хоёр ондоогоор илгабарилан хуряахада, буурсагуудһаань орооһон гарадаг, мүн эшэнүүдыень жэжээр хэршэжэ силос дарахада малда шэмэтэй тэжээл болодог. Илгажа хуряагдаһан буурсагуудынь силос болгогдожо, гахай мүн бусад малнуудые, шубуу эдеэлүүлхэ тэжээл болоjо үгэхэ байна.

Ороной элдэб районуудта кукурузын үндэр ургаса хуряажа болохо байһаниие дүй дүршэл харуулаа. Хаана шэниисэ урганаб, тэндэл кукуруза ургаха байна. Илгаань юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа зарим районуудта гүйсэд эдеэшэһэн, нүгөөдэ районуудта хүсэд эдеэшэжэ үрьдеэгүй ургаса үгэхэ болоно. Тэрээнтэй хамта хүсэд эдеэшэжэ үрьдеэгүй ургасань силос болоходоо гүйсэд эдеэшэһэн ургасатай адли шанартай тэжээл болохо байна. Хүрьһэнэй ба сагай уларилай элдэб эрхэ байдалтай нютагуудта үндэр ургасын туйлагдаһан ябадал хадаа манайда кукурузын тарилтые үргэдхэхэ арга боломжын угаа ехэ байһаниие гэршэлэн харуулна. Үндэр ургасын элитэ мастернууд Мари Озерный, Мария Карноза, Пеночо Пенчев ба бусад Украинада кукурузын гектар бүриһөө 100-һаа 200 хүрэтэр мүн энээнһээ дээшэшье центнер ургаса хуряана. Воронежско областиин, Россошанска районой «Путь Ленина» колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ кукурузын гектар бүриһөө дунда зэргээр 65 центнер ургаса хуряаһан байна. Архангельска областиин түрүү колхозууд кукурузын гектар бүриһөө 500-һаа 900 хүрэтэр центнер эдеэшээгүй ногоон ургаса абаа һэн. Красноярска хизаарай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоз кукурузын гектар бүриһөө 368 центнер эдеэшээгүй ногоон ургаса хуряагаа. Приморско хизаарай Буденновско районой «Красный партизан» колхоздо зарим кукурузын талмайнуудай га бүриһөө 50 центнер хүрэтэр ургаса хуряагдаһан байна.

Иимэ жэшээнүүдые хэдэн мянгаадаар харуулжа болохо байна. Энэ хадаа газараа утаашань ба хүндэлөөшэнь механизированнаар элдүүрилээд, квадратно-гнездовой аргаар тарилга хэхэдэ кукуруза хододоо үндэр ургаса үгэхэ байна гэжэ гэршэлнэ. Энэ культурые шэнэ аргаар тарихада хүдэлмэринь ондоо культурануудтай сасуулхада нилээд хүнгэн болоjо үгэнэ.

Мүнөө жэлдэ кукурузын тарилгын талмайе нилээд үргэдхэхэ шухала. Бага ургаса үгэдэг культурануудые кукурузаар һэлгэхэ хэрэгтэй. Энэ хадаа адуу малда хэрэгтэй концентрированнэ ба шэмэтэ тэжээлые эрид ехэдхэхэ зорилгые богони болзор соо шиидхэхэ арга хангаха байна.

Тиимэһээ кукуруза үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ зорилго ниитэ гүрэнэй, ниитэ партийна хэрэг болоно. Энэ хадаа партийна, советскэ организацинуудай, хүдөө ажахын органуудай, бүхы колхознигуудай, МТС-үүд ба совхозуудай анхаралые хандуулха ёһотой. Өөрөө бүтэхэ ябадалда найдаха гээшэ ямаршье хэрэг бүтээлгэдэ һаад түбэг тохёолдуулдаг гээшэ. Мүнөө энэ шэнэ, харюусалгатай хэрэгтэ, кукурузын тарилгые үргэдхэхэ хэрэгтэ һанаа амараар хандаха ябадал гаргагдаа гээшэ һаа, илангаяа ехэ һаад ушаруулагдаха байна. Кадрнуудые һургаха, хүн зониие энэ кукурузада дуратайгаар хандадаг болгохо, тэрэнэй булюу һайниие ойлгуулха, кукуруза үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ гээшэ малажалые хүгжөөхэ, колхозууд ба колхознигуудай олзо доходые ехэ болгохо шухала нүхэсэл мүн гэжэ үргэн ниитэдэ хэлэжэ үгэхэ хэрэгтэй.

Имагтал кукурузые тариһааараал хизаарлажа болохогүй. Харин тарилгые элдүүрилгэ механизацилха, ургаса хуряалгада һайнаар бэлэдхэхэ, колхоз, совхоз бүридэ силоснэ башнинуудай барилга, нюурлагдаһан нүхэнүүд болон бусад түхеэрэлгэнүүдые хэхэ тушаа хэмжээнүүдые энэ гэһээр абаха шухала.

* * *

Арбан миллиард пүүд орооһо тарянай түлөө тэмсэл—бүгэдэарадай хэрэг мүн. Орооһо тарянай валовой суглуулбариие 10 миллиард пүүд хэмжээтэй болотор ехэдхэхэдээ,—гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол соо хэлэгдэнэ—манай орон орооһо тарянай бүхы хэрэглэмжые гүйсэд хангажа, үшөө ехэ резервтэй болохо, харин гүрэнүүдтэй худалдаа наймаа үргэдхэжэ шадаха, тэрээнтэй хамта малажалаа дүрбэн миллион пүүдһээ дээшэ орооһо таряагаар хангаха, гадна нилээд ехэ һагшадаһа, жмых ба бусад комбинированнэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ шадаха болоно. Малажалые хүгжөөхэ тогтууритай база байгуулагдаха, тэрэнһээ абтаха ашаг шэмэ ба товарность ехэ болохо, оромнай арад зоноо малажалай шухала хэрэгтэй продуктнуудаар, промышленностьёо түүхэй эдээр гүйсэд хангаха болоно.

Орооһо таряа үйлэдбэрилгые ехэ болгоһоной үндэһэ һуури дээрэ малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ гэжэ партиин зохёоһон программые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө манай ороной ажалшад эрмэлзэжэ байна. Партиин шиидхэбэрнүүдтэ харюу болгон колхознигууд, МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд жэл бүри 10 миллиард пүүд орооһо таряа абахын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ байна. Энэ мүрысөөндэ хэдэн миллион хүнүүд оролсонхой. Бүгэдэарадай энэ агуу ехэ хүдэлөөн хадаа Советскэ Союзай Коммунистическэ Партиин Центральна Комитедэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадалай нүхэсэл мүн.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО[...]

Мүнөөдэр КИНО ТЕАТРНУУДТА

Оперо ба баледэй театрта—оперо ба баледэй солистнуудай концерт (21 ч.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта **«Белая грива»** (10 ч. 30 м. ба 14 ч. 30 м.), **«Плата за страх»** I сери (12 ч. 30. м., 16 ч. [...] ба 20 ч. 30 м.), II сери (18 ч. 30 [...] 22 ч.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем— 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00398. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 752